

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovci
račun: Cjubijana šte. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredstva po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Zločinsko početje

Pribečević misli, da dobro igra. Vse karte je vrgel na mizo in se oprijel zaveznikov, ki jih sedaj pesti in mori, da bi priložili kolikor se manjka. Posrečilo se mu je dobiti naivneže, ki so šli v tako partijo, kjer sami ničesar ne morejo dobiti, le reševati morajo stranko, ki je že domala vse izgubila. Sel je pomagat Radič in pristopili so v to kolo še nekateri posamezniki iz demokratskega kluba.

SDS se je s tem rešila takojšnje smrti in pokopa, toda državo in ves narod ta rešitev velja ogromno premoženje. Radič-Pribečevićeva zveza je uspela z intrigami v demokratskem klubu in povzročila krizo vladne večine in vlade.

Že deset dni imamo krizo in še ni rešena. Začeli so jo s svojim odstopom demokratski ministri, ki so po glasovanju v demokratskem klubu bili prisiljeni v ta korak. Vsi činitelji, ki so po ustavi merodajni za odločanje o usodi vlade, so tenkovestno ravnali po načelih in dobrih običajih parlamentarizma in dali tistim, ki so krizo začeli, vso priložnost, da svoje načrte, v kolikor so v skladu z državno koristjo, uveljavijo.

Vsi voditelji večjih parlamentarnih klubov so imeli priložnost, da sestavijo vladno. Radič-Pribečevićeva koalicija je govorila, da zahteva za vsako ceno koncentracijo vseh strank. Radič in Davidovič sta imela priložnost, da po njunih rokah ta misel postane dejstvo. Izkazalo se je, kar je bilo po številnem razmerju parlamentarnih moči itak vnaprej gotovo, da je koncentracija nemogoča in da tudi delovna vlada brez radikalnega kluba ni mogoča. Danes po desetih dneh popolnega zastojanja vsega produktivnega dela v vrhovni državni upravi smo tam, kjer smo bili v začetku in pred otvoritvijo krize. Danes je znova na dlani, da je edino možna delovna vlada na temelju prejšnje koalicije.

Da je to edini izhod, če hočemo delovno vlado, to so vedeli tudi tisti, ki so krizo začeli. Ni težak račun, da se seštejejo Radičevi, Pribečevići in tisti demokratski glasovi, ki bi morda hoteli v to zvezo. SDS se je zavedala, da iz krize ne more iziti kot vladna stranka. Toda mesto, da bi se po parlamentarnem poštenem načelu omejila na vlogo, ki ji je v sedanjih konstelacijah odrejena, je započela velikopotezno intrigo, ki ni mogla imeti nobenega drugega resnega namena kot zavreči državni voz za nekaj dni in nobenega drugega uspeha kot nepreračunljivo škodo za državo.

SDS ima morda v krizi ta dobiček, da je v svoj pogubonosni objem tesneje priklenila Radičevno stranko. S solidariziranjem s SDS, so si radičevci podrli številne mostove in si zaprli veliko vrat, ki bi jih sicer lahko vodila k vodstvu državnih poslov in so tako nujno vezani na tovarišje, ki so si jo izvolili. SDS ima s tem družbo, ki ji sicer pomagati ne more, a vendar družbo, da ni popolnoma zapuščena in osamljena.

Da je SDS dosegla to zvezo, je pa morala vplesti v notranje pretresljaje vso državno politiko, za to smo morali trpeti vsi, cela država skoro dva tedna. Brezvestna je taka igra, tako brezvestna, da tisti, ki so jo igrali, niso s tem eno legitimacijo več, da niso ljudje, katerim bi se moglo izročiti vodstvo države.

Miru in mirnega napredka potrebujemo kot žejni vode. Miru zlasti sedaj, ko smo dobili prve zakone, ki kažejo na gospodarsko konsolidacijo v naši notranjosti in smo podpisali zunanje posojilo za izpolnitev naših prometnih žil in stabilizacijo valute. Kako naj se označi tedaj politika onih, ki rušijo ta notranji mir in napredek iz gole strankarske kaprice v trenutku, ko je vlada pokazala dva največja uspeha svojega plodonosnega dela in s tem dokazala, da je resnejše razumela svojo nalogo kot vse dosedanje vlade in da je imela tudi več zmožnosti svoj načrt izvajati kot vse njene predhodnice! Rušiti vlado v takem trenutku, rušiti jo, ne da bi bila pripravljena druga, boljša solucija, ali vsaj sploh kaka solucija, je zločin nad državo, zločin nad našim parlamentarizmom.

SDS hoče pograti državo predčasno v volivni boj. Nove volitve naj bi prinesle rehabilitacijo SDS in prinesle nanjo novo ugodnejšo situacijo. Vsa država naj se znova pol leta zvija v bolesten volivnih krčih, da se popravijo vse nepopravljive in neizbrisne napake, ki jih je v zadnjem letu zagrešil šef SDS.

Morda Pribečeviću ta igra uspe. Če se ne posreči dobiti sporazumne rešitve za delovno vlado, so volitve neizbežne. Vsi, ki so

Dr. Korošec naj bo notranji minister

r Belgrad, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Kljub splošnemu pričakovanju, da bi se kriza znala rešiti že tekom današnjega dne, so se pojavili novi momenti, ki so rešitev krize zavlekli. Že v prvih jutranjih urah se je iz vrst poslancev demokratskega kluba, ki so glasovali proti znani resoluciji v demokratskem klubu, radi katere so demokratski ministri podali ostavko, izšel predlog, ki naj bi predstavljal kompromis med stališčem demokratskega kluba, da mora biti notranji minister demokrat in nasproti odlanjajočemu stališču radikalnega kluba. Predlog teh poslancev-demokratov je šel za tem, da se med tema dvema stališčema najde kompromis, da bi se odstranile vse težave in da bi prišlo do vzpostavitve stare vlade. Predlog teh poslancev gre za tem, da naj notranje ministrstvo prevzame nevtralna oseba, ki bo dala jamstvo za to, da se tudi v naši notranji politični upravi uvede depolitizacija, kakor to zahteva Davidovič. Kot najprimernejšo osebo so ti poslanci imenovali načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Antona Korošca.

K temu predlogu dostavljamo, da se je splošno smatralo kot moralna obveznost demokratskih poslancev, ki so podpirali dosedanje vladno koalicijo, da podpirajo še nadalje vladno koalicijo, ki jih je vzel v vladno, in jim s tem zagotovil tako zaviden uspeh. Predlog je izzval živahno razpravljanje v vseh krogih in se je kmalu raznesel povsod. Široka javnost ga je sprejela simpatično. V političnih krogih se je istotako sprejel s precejšnjo naklonjenostjo. O tem predlogu piše celokupno popoldansko časopisje. »Pravda«, demokratski list, piše o tem sledeče:

»Kombinacija z dr. Korošcem kot notranjim ministrom je bila danes glavni predmet razgovorov. Med radikalnimi politiki so se vodili pogosti razgovori, istotako tudi pri demokratih. Popoldne se je videlo, da so vsi radikalni za kombinacijo z dr. Korošcem. V demokratskih vrstah pa se ni na isti način gledalo na to kombinacijo V krogih takozvanih antiresolucijskih se je izjavljalo, da se dr. Korošec lahko sorejme kot notranji minister. Glede Davidoviča se po izjavah nekaterih demokratskih prvakov smatra, da bi on pristal na to, da prevzame dr. Korošec notranje ministrstvo, drugim pa se zdi, da Davidovič na to ne bo pristal.«

»Pravda« pravi, da bo tudi Davidovič kljub mišljenju drugih v demokratskem klubu pristal na to, da dr. Korošec prevzame ta važni resor.

Zemljoradniške »Novosti«, drugo glasilo bloka »demokracije«, prinašajo, kakor ostalo časopisje vest o tem na čelu lista z velikimi črkami kot veliko senzacijo in pravijo: »Kot velika senzacija se je davi raznesla v parlamentarnih krogih vest, da je Vukičević predlagal demokratu, da postane dr. Korošec notranji minister, demokrati in radikalni pa naj bi dobili po enega podtajnika v notranjem ministrstvu. To naj bi bila kompromisna rešitev, ki naj bi zadovoljila tako radikale kakor demokrate. Dr. Korošec se pojavlja kot nevtralna oseba, kot arbiter med radikali in demokratami. Pri demokratih je razpoloženje, da se sprejme ta kombinacija, dasiravno bi oni predpostavljali svojega človeka za ta resor.« Nadalje pravijo »Novosti«, da je Marinkovičeva skupina zelo naklonjena tej kombinaciji, dočim je drugi del demokratov še vedno neodločen.

Istotako poroča o tem Pribečevićeva »R.«, ki pa vest samo beleži, obenem pa prinaša izjavo neznanega demokrata iz Davidovičeve okolice, ki govori, kakor znani slovenski liberalci, o popih in klerikalizmu.

Prvotno se je mislilo, da je to zgolj plod fantazije časnika, oziroma posameznikov. Tekom dneva pa se je zadeva razčistila. Ko je demokratski klub soglasno odobril Davidovičovo stališče, je Vukičević poslal Davidoviču pismo, v katerem mu sporoča, da predlaga, da naj postane notranji minister dr. Korošec in ga prosi, da mu naj v tem pogledu odgovori pismeno. S tem je postal ta predlog uradni po mandatarju. Prvotno je Davidovič mislil, da bo odgovoril že popoldne ob 5. Zato

se trudili, da rešijo položaj, bodo stopili pred volivce s čisto vestjo, da jih niso oni znova nagnali k volivnemu opravlku, volivci pa bodo morali odločiti, ali hočejo imeti večne politične avanture, ali pa jim je ljubši notranji mir in gospodarski napredek.

Slovenska ljudska stranka je delala te mesece dobro in pošteno za državo in za slo-

je sklical demokratski klub. Vendar pa je prišlo na to sejo tako malo poslancev, da ni moglo priti do končnoveljavnega sklepa. Zato se je seja preložila do jutri popoldne ob 5, na kateri bo prišlo do končnoveljavnega sklepa. Na njej se bo razpravljalo o tem, ali sprejmejo demokrati predlog, da postane notranji minister dr. Korošec ali ne. S tem se je rešitev ponovno odložila.

Vukičević ponovno v avdienci

Takoj nato je Vukičević odšel ponovno v dvor, kjer je ostal do pol 1. Med tem časom sta bila v dvoru demokratska ministra dr. Kumanudi in dr. Šumenkovič. Po avdienci se je Vukičević ponovno vrnil v predsedništvo vlade in tu povabil na razgovor nekatere ministre, predsednika narodne skupščine dr. Periča, dr. Korošca in dr. Hrasnico.

Minister Vlado Kocič je po tej seji izjavil: »Stojimo na stališču, in je cel klub za to, da postane dr. Korošec notranji minister. Delali smo na tem, da se najde izhod, ki bi lahko zadovoljil obe strani. Ker je dr. Korošec najprimernejša osebnost, zato sprejemamo to kombinacijo. Verujemo in nadajamo se, da demokrati ne bodo odklonili te kombinacije, ker je to edino možen izhod, da pride do delovne vlade. Na popoldanski seji bo radikalni klub gotovo sprejel kandidacijo dr. Korošca za notranjega ministra.«

Za popoldne ob 5 sta bili sklicani seji demokratskega in radikalnega kluba. Seja radikalnega kluba je bila kratka. Vukičević je obvestil radikalni klub o svojem predlogu, ki ga je stavil Davidoviču glede osebe notranjega ministra. Radikalni klub je soglasno z velikim navdušenjem in ovacijami dr. Korošcu sprejel ta predlog.

Demokratski klub se ni sestel, marveč se je Davidovič posvetoval samo s svojimi ožjimi prijatelji. Nato je prišel v klub, kjer se je sestalo samo nekaj poslancev. Obvestil jih je, da mu je Vukičević stavil predlog, da naj dr. Korošec prevzame notranje ministrstvo. Davidovič je dejal: »Ker nisem imel časa, da bi o tem vprašanju razmišljal, Vas prosim, da se ponovno zberete jutri popoldne ob pol 5 in bomo o tem sklepali.«

Za jutrišnjo popoldansko sejo je tajništvo demokratskega kluba izdalo nujen pismen poziv vsem poslancem posebej, iz česar se sklepa, da namerava Davidovič na tej seji izzvati ponovno glasovanje. O tem je Davidovič obvestil tudi Vukičevića, nakar se je mandatar odpeljal v dvor, kjer je bil sprejet ob pol 7. Avdiencia je trajala do pol 8. Po avdienci se je Vukičević razgovarjal z dr. Korošcem do 9 zvečer. S tem so bili dogodki današnjega dne zaključeni.

Zvečer je tajnik SDS, ne da bi ga kdo prosil, dal izjave za Pribečevića, v katerih Pribečević polemizira z Vukičevićevimi izjavami in prekljuje v njej vse, kar je govoril na zagrebškem shodu. Ravnotako demantira svoje izjave o Kajmakčalanu in sploh vse, kar je v Zagrebu dejal, ter je padel pred Vukičevićem in Davidovičem popolnoma na kolena.

Davidovič noče prelomiti

Demokratski klub se je danes dopoldne sestel na sejo, na kateri naj bi se razpravljalo o odgovoru na pismo, ki so ga demokrati dobili od radikalov. Seja je bila povsem kratka. Davidovič je poročal klubu o svojem snočnjem razgovoru z Vukičevićem. Ugotovil je, da so radikalni odklonili demokratske zahteve in da je treba z ozirom na to iskati nova pota, da se pride do eventualnega sporazuma. Ker je demokratski klub s svoje strani že povedal, kar je treba, zato je pričakoval iniciative od nasprotne strani za eventualno nadaljevanje pogajanj. Klub je bil povsem složen z Davidovičevim mišljenjem in je soglasno in brez debate odobril njegovo politiko.

Davidovič je takoj na to obiskal Vukičevića v ministrski sobi v narodni skupščini in ga o tem obvestil. Časnikarji so vprašali Davidoviča: »Ali so se prekinila pogajanja?« Davidovič: »To

vensko korist. Ona se je postavila med tiste, ki hočejo mirno delo nadaljevati. Če bo proti svoji volji prisiljena, da pokliče svoje vrste v volivni mejdan, se mora ves narod zavdati, da odloča med delavci za mir in gospodarski napredek v državi na eni — naši — strani in med političnim pustolovstvom in partizanstvom na drugi strani.

je odvisno od njih. Mi tega ne vemo. Vprašajte mandatarja g. Vukičevića. On mora to vedeti. Jaz se pogajam z vsakim, ki je dobil mandat, in kdor nas povabi. Z ozirom na to mi ne moremo prekiniti pogajanj.« Časnikarji: »Ali Vam je Vukičević dejal, da so pogajanja prekinjena?« Davidovič: »On ni dejal ničesar. Sicer pa vprašajte njega.«

Vukičević pa je dejal časnika, da se je vse odložilo do 5 popoldne. Nato se je sestel v predsedništvu vlade z dr. Korošcem in predsednikom narodne skupščine dr. Ninko Peričem. Zatem pa je odšel v dvor, kjer je bil sprejet v avdienco.

Vukičević uradno predlaga dr. Korošca za notr. ministra

Nato je Vukičević poslal Davidoviču pismo, v katerem mu sporoča, da mu predlaga za rešitev krize v svrhu sestave delovne vlade na podlagi bivše koalicije, da dr. Korošec prevzame notranje ministrstvo. Obenem prosi Davidoviča, da mu pismeno odgovori, kdaj lahko pričakuje tozadeven končno veljaven sklep demokratskega kluba, da bo lahko o tem obvestil radikalni klub, da se o tem izjavi.

Časnikarji, ki so zvedeli za to pismo, so počakali Vukičevića, ko je odhajal iz predsedništva. Vprašali so ga: »Govori se, gospod predsednik, da bo dr. Korošec postal notranji minister.« — Vukičević: »He, dr. Korošec je bil vedno dober minister.« — Časnikarji: »Pa bi bil tudi dober notranji minister.« — Vukičević: »Seveda bi bil.«

6 Zagreb, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Današnji zagrebški listi objavljajo vest iz Belgrada, da je Velja Vukičević predlagal Davidoviču, da se za ministra za notranje stvari imenuje g. dr. Korošec, in da g. Vukičević smatra, da bodo demokrati na ta način odstopili od svoje zahteve, da pride ministrstvo za notranje stvari v njihove roke. Samo zagrebška »Riječ« od vseh zagrebških listov to vest komentira s pripombo, da dr. Korošec niti po svojem poklicu niti po svojih sposobnostih ni poklican biti minister za notranje stvari, dočim drugi listi prinašajo to vest ali brez komentarja ali s simpatijo. (Prip. poročevalca: Pribečević je bil lahko minister za notranje stvari, dasi nima niti vseh filozofskih izpitov niti kake druge strokovne izobrazbe.)

Zaupanje do Jugoslavije narašča

London, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Kot smo že poročali, se uganjajo še nadalje intrige proti jugoslovanskemu posojilu, zlasti s strani tistih finančnih skupin, ki bi bile same rade udeležene na tej investiciji. Kot se doznava z informirane strani, ne gre samo za interes bančnega sveta, ampak tudi politike, v kateri vidijo v City naraščajoče zaupanje Jugoslavije v svetu, kar daje povod, da mnogi govore v zvezi z jugoslovanskim posojilom o novi angleški politiki na Balkanu — Jugoslaviji v prid.

Koalicija razbita - volitve v Nemčiji

v Berlin, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Centrum se je včeraj obenem z državnim kanclerjem in člani kabineta izrekel za konec koalicije in skorajšnje volitve. Tudi državni predsednik Hindenburg hoče opustiti svoje pomisleke proti predčasnemu razpustu državnega zbora, želi pa, da se še prej sprejme proračun, proti čemur pri centru in opoziciji ni nobenega ugovora. Stališče nemških nacionalcev v tem vprašanju še ni gotovo. Če se izjavijo proti sprejemu proračuna, je razpust državnega zbora pričakovati še konec tega tedna, razpis volitev pa za 25. marca, drugače pa še le za začetek maja. Na današnjem medstrankarskem posvetovanju vladnih strank so se pogajanja o državnem šolskem zakonu označila kot končno razbita. Ker se z nobene strani ni predlagal poraben kompromis.

31. marca bo parlament razpuščen.

v Berlin, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Vladna koalicija je danes zvečer razpadla. Kot termin za razpust državnega zbora se predvideva 31. marec. Zvečer so voditelji frakcij koalicijskih strank še enkrat prišli na skupno sejo s kabinetom, da se izdela delovni načrt za najnujnejše zakone, posebno za proračun. Ta vlada in ta državni zbor naj še sprejmeta proračun za 1928 z naknadnim proračunom, v katerem se nahaja pomožna akcija za poljedelstvo, zakon o likvidaciji škod in prevodni zakon za reformo kazenskega prava. Frakcije se

Cene našim časopisom

Naročnina našim časopisom ostane za leto 1928 še enkrat nespremenjena.

SLOVENEČ dneva izdaja:

za vse kraje v Jugoslaviji:

za en mesec Din 20.—;

za četrtletje Din 60.—;

za pol leta Din 120.—.

Za inozemstvo:

a) Anglija s kolonijami, Italija, Nizozemska, Švica in Amerika za en mesec Din 35.—;

b) ostalo inozemstvo Din 30 Din.

Nedeljska izdaja:

za Jugoslavijo celoletno Din 80.—;

za inozemstvo celoletno Din 100.—.

DOMOLJUB:

za Jugoslavijo celoletno Din 38.—;

za inozemstvo celoletno Din 60.—.

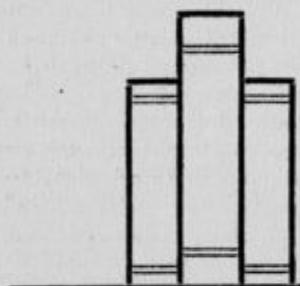
BOGOLJUB:

za Jugoslavijo celoletno Din 20.—;

za inozemstvo celoletno Din 24.—.

Kdor plača manjši znesek, se vzame isti račun oziroma vpiše za krajšo dobo.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA
K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Važna izvozna trdka lesa išče letno produkcijo 3000 do 4000 kub. metrov

jelka - smreka

paralelna, murale, za prekomorski promet. Manipulacija prvovrstna. Plačila proti akreditivu. Ponudbe upravi pod Produkcija 2248.

Izšel je

III. zvezek mlekarke knjižnice

Ravnanje z mlekom

Knjižica obsega 48 strani, ima 23 slik in stane 5 Din komad. Mlekarne in sirarne znaten popust

Naročila sprejemajo:

Mlekarina Krištof, Ljubljana
Sv. Petra cesta 60,
Jugoslovanska knjigarna in
Nova založba.

Poceni prodam: Pult, hrast., 315 m dolg.

Stelažo 3.50 m dolgo, 2 m visoko, 50 cm široko. Dvokolico železno za skladišče Plug železen, dvolemečni. Sesalno »Amag«, novo, dvojno. Dva izliza, železna (Ausguss). Vago decimalno za 100 kg. Vitlo (Aufzugrolle), 30 cm premera. »Kugelkloset« (Ansterlitz pat.). Vrtno klop, železno. Kotel brzoparilnik »Alfa« za 100 litrov. Dva soda za bencin, železna, škarje, težke (Hebel-schere). Škarje krožne (Kreisschere). Štružnico, železno, 1 m dolgo, močno (Drehbank) Električni svetilke za omarice, 60 m železne cevi 3/8, za vodo. 11 komplet. žaluzij za okna, 90 cm široka. 3 kompl. spalnice, fine, trde. Kompletna jedilnica.

FRANC ŽUZEK — BLED I.

Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Leopold Andreé

Broširan Din 60.—, vezan Din 76.—

Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani.

Službe iščejo

Mesarski pomočnik

izvežban v vseh mesarskih strokah, vojaščin prost, zanesljiv, išče službe. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi: 1243.

Konservatorist

išče službe kapelnika ali organista in zborovodje s pisarniško sivo bo. Že dalj časa pri vojaški goib. — Večletna praksa z dobrimi soričevali. — Ponudbe na upravo pod: »Domačin«.

Prodajalka

dobro izurjena v mešani stroki, želi službe. Vešča nemškega jezika. Nastopi takoj. Naslov pove uprava lista pod št. 1260.

Trg. pomočnik

manufakturi, vojaščin prost, z večletno prakso, išče stalnega nameščenja pri kakem večjem podjetju Reference na razpolago. Nastopi takoj ali po dogovoru. Cenj. ponudbe na upravo lista pod: »Po možnosti v Ljubljani.« 1255

Proste službe

Kuharica

se išče, ki opravlja tudi druga hišna dela, v boljšo trgovsko hišo na deželi. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1242.

Vajenec

za kleparsko obrt se sprejme z oskrbo ali proti plačilu. — Pospilil. Zaloška cesta št. 6. 127

Zborovodja,

zmožen slovensko-hrvaškega jezika, kateri bi s pomočjo harmonija vodil cerkveni zbor se išče za žu. no cerkev v Kragujevcu. — Pisma pojasnila dala ta ništvo. »Kat. pravno društvo«. »Naš Dom« v Kragujevcu. 1267

Mizarski

pomočnik

samski, z večletno prakso išče službe, najraje s stanovanjem v hiši. Nastop takoj. Ponudbe na upravo lista pod Vesten št. 964.

Kdo kupi?

HARMONIJ po nizki ceni naprodaj vsled takojšnjega odpotovanja. Natančna pojasnila: Soba št. 5, hotel Miklič, Južni kolodvor, Ljubljana. 1236

Kratek g asovir

(Stutgürl) veliki bas. kitare in bela kuhinja se proci prodaja. — Maribor. Franciskan-ka 21.

Večje količine

brusnega lesa

obeljenega in neobeljenega išče »Fructus« — Ljubljana. 1187

Češnj. spalnice

lepe, nasprodaj pri Ivanu Mrhar, mizarju Stanežič 21, št. Vid nad Ljubljano.

Inserirajte v „Slovenču!“

Stanovanja

Sellve

v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom

Slovenia transport

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 3f
Telefon št. 2718

Zastonj

se odda soba in kuhinja oskrbnici ali ožerjenemu paru brez otrok na Trojanah pri Zastorju. Poizve se: Rožna dolina, cesta IV./21, L. nadstr. 1252

Vnajem

Velik solnčnat vrt dá pod ugodnimi pogoji v najem Martin Jančičaj, Ljubljana VII, Celovška cesta 114. 1263

Kdo prodaja?

Star cin

kupuje vsako množino tvornica
Arko Zagreb,
Vlaška ulica 116.

Hlode

bukove la in hrastove od 20 cm napr. kupuje vsaki množini parna žaga

V. SCAGNETTI

Ljubljana.

Smrekove deske

vseh dimenzij, brez jelke, kupim takoj. Ponudbe pod »Takojšnje plačilo« na upravo. 1251

Kupi se dobro ohranjena

blaga na

ki mora imeti dvojna vrata in dobro zaporo. — Ponudbe naj se pošljejo: Hranilnica in posojilnica v Predosljih pri Kranju.

Posestva

Dvodružin hišo

novo, prodam v Stožicah pri Ljubljani. — F. Jerko, Črnuče, Ježica.

Takojšnje stanovanje

dobi, kdor kupi hišo na Kodeljevem za 90 000 Din do 18. februarja 1928. — Naslov v upravi pod 1271.

Pouk

Jecianie

se temeljito in trajno od strani Najboljše priznanice in reference. Prijave za novi tečaj vsak dan od 2—3 Ljubljani, Beehtovnova 4, prtl., desno. Pavla Kovač, specialitinja za govoril. gimnastiko

Poizvedbe

Zatekla se je

psica srednje velikosti, siva (Stachelhaarig), sliši na ime »Alica« Vrne se naj proti dobri nagradi: Marmontova ulica št. 16.

Nasa obrt

Vrvarsko izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje direktno v največji vrvarni Jugoslavije Mehanična vrvarna šinkovee, Grosuplje.

Volna bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Ni zdravja brez dobre prebave!

Čutite li pritisk in napetost v želodcu po jedi ali kisel okus v ustih? Trpite li na trdo vrzanih zaprtju, omotici ali pomanjkanju spanja? Ali Vas muči glavobol, bolečine v želodcu ali slabost? Morda imate izpuščaj na koži, nastale vsled slabe prebave! Repričajte se tudi Vi, da preizkusena zdravila specialiteta FIGOL-eliksir urejajo prebavo in Vam vrača zdravje. FIGOL proizvaja in ga po povzetju razpošilja z navodilom o uporabi.

LEKARNA dr. Z. SEMELIČ DUBROVNIK 2

Izvirni zabojček s 3 steklenicami z ovojino in poštino Din 165.—, 8 stekl. Din 245.—, 1 stekl. Din 40.—.

Zahvala

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti našega dragega soproga oziroma očeta, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Matije Hama

mesarja in posestnika

se vsem prav iskreno zahvalujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena g. podžupanu Jos. Turku, ravnatelstvu Mestne klavnice, Mesarski zadrugi in zastopnikom raznih korporacij za udeležbo pri pogrebu, darovalcem prelepih vencev in cvetja in dalje vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1928.

Zalujoči ostali.

Marica Košenina roj. Potočnik naznanja v svojem in v imenu svoje sestre Za ke Potočnik vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njen dobri mož, svak, brat in stric, gospod

med. univ. dr. Peter Košenina

zdravnik uradnik GUZD, zdravnik Monopola, okrožni zdravnik v p. in bivši zelezni. ki zdravnik

danes, dne 14. februarja t. l. ob 2. uri jutraj po daljšem trpljenju previden s tolažili svete vere. v 60 letu starosti, božudano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 16. februarja t. l. ob 2. uri popoldne izpred njegovega doma Cesta v Rožno dolino 6. na pokopališče na Viču kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 14. februarja 1928.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Rabljeni in novi pisalni stroj

najboljših znamk po najnižjih cenah

Ant. Rud. Legat & Co.,

Maribor,

Slovenska ulica št. 7.

Telefon 100.

NAJBOLJŠI PREMAG

Cabin Wolfova 1/2

Železna okna

za grečice

izdeluje solidno in konkurenčno lesenim. Dobavi lahko dnevno 50 komad. — Fran Kosvač, Jeranova ul. 5, Ljubljana.

Debi uskinasi o obe

kupite nateene pri tvrdki A. VOLK, Ljubljana Ralskeva cesta 7

Katera žaga

prevzame žaganje okroglega hrastovega lesa v 6 mm deske. — Ponudbe poslati na naslov Alojz Neudauer, izvoz lesa, Gornja Radgona. 1264

Iščemo za takojšen nastop in stalno službo

korespondentinjo

perfektno v slovenskem, nemškem, ter po mogočnosti srbo-hrvatskem jeziku. Obširne ponudbe s sliko je poslati na »Stock Cognac Medicinal d. d., Slav. Požega. 1241

Dunajski velesejem

11. — 17. marca 1928

(Rotunda do 18. marca)

Izredne prireditve:

Belgijska razstava. Reklamna razstava. Dunajski modni salon za kužuhovino.

Tehniške novosti in izumi.

Razstava avtomobilov in motornih koles. Električna vozila — Cestne gradbe. »Das Wochenende«.

Brez potniškega vizuma! Z velesejemsko izkaznico in s polnim listom prost prestop avstrijske meje! Vizum za potovanje preko Madžarske se dobi na obmejnih postajah proti sejmški izkaznici. Znati vozn. popusti na juoslov., madž. in avstrijskih železnicah, po Donavi, Jadranskem morju in zrakoplovbi. Vsa potrebna pojasnila kakor tudi velesejemske izkaznice (po Din 40.—) dajejo Wiener Messe Aktien-Gesellschaft Wien VII. Messeplatz 1 a, za časa lipskega pomladnega velesejma tudi Auskunftsstelle in Leipzig, Österr. Messhaus, Hainstrasse 16—18, dalje častna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Zveza za tujski promet v Sloveniji

Aleksandrova cesta 8

Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Važna izvozna trdka lesa išče letno produkcijo 3 do 4000 kub. metrov

jelka - smreka

paralelna, murale, za prekomorski promet. Manipulacija prvovrstna. Ponudbe na upravo lista pod »Produkcija« 2248.

Neobhono potreben vsakemu radio-amaterju

Radiokolebar

1928 Cena Din 25.—

in

Radiozemljevid

1928 Cena Din 15.—

„Radiowelt“

Wiener Radioverlag,
Wien, I.,
Postaloizgasse 6/7.

OREHE

zadnje letine

nudi po vagonski

in manjši količini

FRANC MATHEIS-ovi NASLEDNIKI
Brežice ob Savi.

Anton Lenček

bivši gostilničar in posestnik

dne 13. t. m. po daljšem trpljenju, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek, dne 14. t. m. ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat šte. 188 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. februarja 1928.

Zalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša mati, babica, prababica in teta gospa

Marija Moser roj. Pukelstein

včeraj dne 13. febr. 1928 ob 9. uri zvečer previdna s sv. zakramenti v 92. letu mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 76, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 14. febr. 1928.

Zalujoči ostali.

Izobrazba kmetskega ženstva - ključ do narodne prosvete

Šolstvo nosi še danes pretežno moški pečat. Po mestih se obrača sicer na bolje (dasi posebnega ženskega tipa srednjih šol menda še ne bo), a kaj naj rečemo o razmerah na kmetih? V kolikor se tu izboljšuje, se vrši to v glavnem po mestnih vzorcih. Tako je podeželsko ženstvo zadnje, na čigar potrebe se kdo ozira. Pri nas se je sicer izobrazba njegova vsled višje splošne kulture osrednja že precej dvignila, a vendar je to v prvi vrsti zasluga tega ženstva samega ozir njegovega lastnega zanimanja. Kako pa je v mnogih drugih predelih države, kjer vsled pomanjkanja šol niti te indirektno možnosti ni!

In vendar je ključ do izomike ljudstva, podlaga za zdrav napredek

kmetska žena.

Kot gospodinja podpira moža pri vsakovrstnem delu in pripravlja vse pogoje za civilizirano življenje, kot mati mora skrbeti za zdravje in nego otrok, kot vzgojiteljica jim daje temelje vzgoje in smisel za daljno izobrazbo. Ali si morete misliti važnejšo nalogo? Pa kdo se je brigal za to, da bi jo vsega tega naučil? Razen izkušnje življenja navadno — nihče. Pomagala ji je le samoizobrazba.

Pa ljudska šola, boste rekli. A ta posreduje le nekaj splošnih osnovnih pojmov in veščin. Saj je na kmetih malo višje organiziranih šol; od vsakdanjih šol pa od eno- in dvorazrednic itak ne morete mnogo pričakovati. Pa tudi v ostalih se kmetsko-gospodinskemu pouku ne posveča posebna pažnja. Kar pa je kmetskih deklet, ki pridejo v višje dekleške, meščanske, učiteljske šole, so za kmetski stan izvečine izgubljene. O nadaljevalnih šolah je mogoče govoriti pri fantih in še to le za nekmetke otroke, na pošolsko vzgojo deklet se ne polaga nobena važnost.

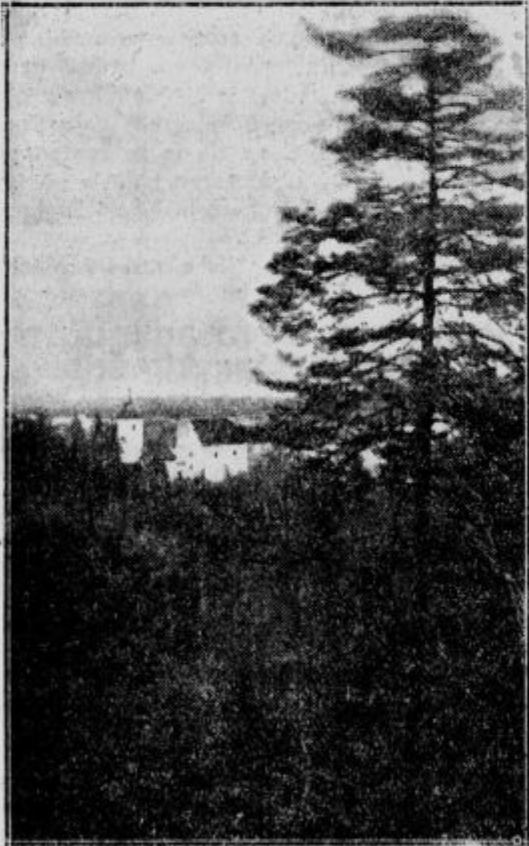
In vendar bi bilo treba začeti pri osnovni šoli. V zaključnih letih bi moral na deželi prevladovati

praktičen pouk za kmetske potrebe

z ozirom na krajevne razmere in v skladu s to razvojno dobo. Šole bi morale biti seveda temu primerno opremljene. Na meščanskih in višjih osnovnih šolah za deklice sploh bi moral imeti gospodinski pouk odlično mesto, ponekod tudi kmetijski, ki se na sedanjih meščanskih gospodinskih šolah v nekaterih večjih krajih naravno ne goji dovolj. Največ pa bi dosegle

nadaljevalne šole za dekleta

po 14. letu ozir. večmesečni tečaji v zimskem času, ko jih lažje pogrešajo pri domačem delu. Koliko koristnega bi se lahko naučile recimo

Repenjska cerkev.

v 250 ali 300 urah tekom ene ali dveh zim! Še bolje bi bilo mogoče, če bi sledil zimskemu krajši letni tečaj (tudi z ogledi in razstavami). Tak (ev. neobvezen) pouk bi se vršil v šolskih prostorih ali drugje in glavni del bi prevzele učiteljice, gotove stroke lahko zadavni veščaki. Takih ljudskih, kmetsko-gospodinskih šol je na Francoskem, Češko-slovaškem i. dr. na stotine (glej »Slovenec« 14., 22. januarja in 3. februarja 1926).

V to svrhu bi se morala seveda

ženska učiteljska primerno reformirati,

tako da bi bile učiteljice v vseh teh rečeh dobro podkovane in imele tudi voljo za takšen pouk. Pri vsakem učiteljskem bi morala obstojati zato kmetsko-gospodinska šola z zemljiščem, na kateri naj bi se izvečale tudi praktično. Ta pouk naj bi ne obsegal samo običajnih gospodinskih predmetov kot so kuhanje, šivanje, zdravstvo, vzgojstvo itd., ampak tudi domačo ekonomijo (knjigovodstvo, vnovčevanje), predelavo kmetskih produktov (sadja, mleka), vrtnarstvo in razne panoge poljedelstva, živinoreje, perutinarstva itd., saj opravljajo polovico in več teh poslov kmetska dekleta in žene in bi rabile gotovo tudi tistvarnega pouka, če naj bo kaj napredka. Prav tako spopolnitev v ženskih obrlih, ki so razvite ponekod. Potrebna jim

je tudi večja stanovska samozavest, narodna, socialna, estetska vzgoja. Za te in druge stvari bi lahko največ storile učiteljice.

Kar se tiče

strokovnega kmetskega šolstva,

je naša država na predzadnjem mestu v krogu kulturnih držav (prva je Japonska, zadnja Rusija ozir. Italija). Pa še te šole so le za moške. To je približno tako, kot bi človek hodil samo z eno obuto nogo. Drugod imajo dostop nanje tudi ženske (tudi na visoke) ali pa imajo svoje posebne šole, pa ne le gospodinske, ampak tudi splošne. Kdaj homo prišli pri nas tako daleč? Take višje kmetsko-gospodinske šole so potrebne že za vsakdan-

Gospodinska šola s sam. cerkvijo v Repnjam.

ske naobrazbo strokovnjakinj za profesorice na učiteljskih in tistvarnih strokovnih šolah in tečajih. Saj spoznanje o potrebi pouka za ženstvo na deželi hitro raste, ne samo v Sloveniji, ampak povsod, tudi na jugu, kjer so le enkrat imeli priliko videti kaj podobnega; tudi pri osrednji državni upravi (poljedelsko in prosvetno ministrstvo) se kaže za to smisel in dobra volja, da o privatni iniciativi ne govorim. A zdi se, da ta stvar predvsem zato tako počasi prodira, ker ni dovolj sposobnih in vnetih učnih moči. Teh pa ne bo, dokler se ta vrsta seminarkega pouka ne razširi in ne poglobi. Počitniški kurzi so lep, a nezadosten začetek.

Sicer se je v smeri podrobnega gospodinskega pouka pri nas v Sloveniji že marsikaj storilo — deloma od strani javnih, deloma od strani privatnih faktorjev. Država je poskrbela v ljubljanski oblasti s potovalno šolo vsako leto za 9—10 tečajev (v zvezi z zavodom za socialno zaščito dece). Podpirala je tudi gospodinske šole v Marjanišču (Kmetijska družba) ter v Repnjam in Šmihelu. Tečaje so prirejale tudi Orliška, SK ženska in Prosvetna zveza. V bodoče naj bi prevzele skrb za dobro organizacijo tega dela oblasti s sodelovanjem ostalih samoupravnih edinic ter kmetskostanovskih organizacij (tudi ženskih). Država in interesi naj bi to stremenje podpirali gmotno, društva in tisk pa zlasti moralno. Stroški bodo razmeroma majhni, koristi izredno velike. Na ta način se bo kultura našega kmetskega ljudstva najhitreje dvignila in donasala najlepših sadov.

Dr. L. Sušnik.

Gospodinski tečaji

Gospodinski tečaji, ki trajajo po 10 tednov, pripravljajo dekleta za vodstvo priproste domačnosti. Poučuje se praktično urejanje doma in dekleta se navaajo k samovzgoji, kar je za mladeža dekleta velike važnosti. Uče se discipline, reda, snage, vpljudnosti itd.

Pouk se prične redno ob 8. uri zjutraj in traja do 4. ure popoldne. Slednji dan je prvo uro dopoldne in popoldne predavanje, bodisi iz vzgojeslovja, perutinarstva, računstva, živinoreje, sadjereje ali mlekarstva, zdravstva, gospodinskega spisa, živiloznanstva, serviranja. Tihota med predavanjem in zanimanje, ki je izraženo na obrazih gojenk, svedoči, da beseda predavatelja ni ostala brez plodu.

Predavanju sledi razlaga jedilnega lista in razdelitev dnevnega dela, na kar gre vsaka gojenka na določeno ji opravilo, n. pr. praktično v kuhanju, pranju, likanju itd. Prične se gibanje, slično onemu v panju.

Opoldne je obed. Po obedu je pospravljanje, zlasti v kuhinji, potem sledi kratek odmor. Tudi proste trenutke izrabijo gojenke kaj dobro. Nekatere pišejo jedilne recepte, druge razmotrivajo razna predavanja in zopet druge šivajo ali izvršujejo kaka druga ročna dela, kakor zaznamovanje perila i. dr.

Ob 2. uri popoldne se zopet prične redni pouk. Največ se bavijo gojenke popoldne s šivanjem. V tej stroki kažejo prav mnogo spretnosti. Priuče se prikrcjevanja in šivanja moškega in ženskega perila bodisi na stroju ali na rokah, uče se pa tudi krpanja. Med ropotanjem strojev pa ti ljubko doni na uho ubrano petje mladih grl.

Skozi celodnevno dobo vlada v vseh prostorih najvzornejši red, tako da poteka čas kaj brzo v družbi veselih, nepokvarjenih mladenk, ki se rado klonijo, dasi odrasle šolskemu redu.

Solnine ne plačujejo gojenke nikake, le za knjige, čepico, zvezke in papir za prikrojevanje plača vsaka gojenka 100 Din; to so redni stroški. Zivila, ki se rabijo za obed, prinese gojenke same od doma, in sicer po določenem načrtu, kakor se ukaže. Vrh tega plača vsaka gojenka tedensko po 10 Din za specerijske stroške in snailne potrebščine. Račun za obed napravijo gojenke same, razdele stroške na enake dele in vpišejo v gospodinske beležke.

Tako so pri Slovencih urejeni gospodinski tečaji. Uspehi teh tečajev se pokažejo takrat, ko nastopijo gojenke kot vrle, strokovno naobrazene gospodinjice in praktično uporabljajo to, kar si pridobe v tej kratki 10 te-

nice rodila misel ustanoviti v Repnjam gospodinsko šolo. To misel je podpiral in pomagal udeležiti bivši kranjski deželni odbor, tako da se je 3. novembra 1919 otvorila v Repnjam kmetijska gospodinska šola.

Učni načrt je obsegal na leto po dva tečaja: šestmesečnega zimskega in petmesečnega poletnega. Prvotno se je v vsak tečaj sprejemalo po 15 gojenk in sicer po 10 notranjih, ki so imele pouk in vso oskrbo s stanovanjem vred v zavodu, po 4 pa iz bližnje okolice, ki so imele stanovanje doma. Danes ima zavod večji internat in zato sprejema po 18 notranjih gojenk.

Pouk je teoretičen in praktičen. Teoretični pouk obsega gospodinjstvo, vzgojeslovje, računstvo, živinorejo, mlekarstvo, vrtnarstvo, uporabo sadja, zdravstvo, gospodinsko spise. Praktični del pouka obsega kuhanje, pranje, likanje, šivanje; urijo se v ročnih delih, kolikor jih potrebuje gospodinja, pa tudi okrasiti se navadijo gospodinske predmete, da so okusnejši videti. Hkrati se priuče snajenja, pospravljanja po hiši, tako da si vzgoje čut za red in oč za snago.

Seveda se tudi teoretični del vedno nasilanja na praktične vaje. Tudi v zdravstvu se jim kolikor moči, praktično pokaže, kako ravnati ob nesrečah in kako streči in negovati bolnike. Ena največjih skrbi je vselej tudi ta, da se gojenke navadijo lepega, vpludnega vedenja in sploh, da se vzgoje blage srčno dobre, skrbne gospodinjice.

Pouk ozir. vzgojo vodi strokovna učiteljica, ki sta ji za kuho in šivanje pridrženi v teh predmetih posebej izveščani učni moči; v nekaterih teoretičnih predmetih so voditeljici, če treba v pomoč ljudskošolske učiteljice.

Gojenke se stekajo redno iz vseh krajev bivše Kranjske in se z enako res hvale vredno vno mo trudijo, da si v kratkem času pridobe čim več gospodinskega znanja.

Doslej se je vršilo 15 gospodinskih tečajev; vseh učenk je bilo doslej 218, ki se z rednimi izjemami vse bavijo z gospodinstvom pri domačem ognjišču. Med vojsko šola ni prirejala tečajev.

Koncem vsakega tečaja gojenke navadno prirede gospodinsko razstavo ročnih del, vkuhanega sadja (sadnih konserv), kuhinjskih izdelkov. Prijetno je opazovati številne obiskovavce, ki prihajajo iz domače, pa tudi iz štirih ali petih sosednjih župnij gledat, kaj se je lepega nabralo: otroci se najrajši mude pri kuhinjskih izdelkih; oči se jim živo pičijo v kolače, sladkarije, torte, da nobene druge reči več ne vidijo; žene in dekleta se najrajši ustavljajo pred ročnimi deli, pred ble-

denski dobi, a dobro uporabljenem času, kajti vsaka slednja gojenka ohrani trajno v spominu nauke kakor tudi prijetne ure, ki jih preživi v gospodinskem tečaju.

Minka Odlasek,
voditeljica gospod. tečajev.

Zgledi v inozemstvu

Za izobrazbo kmetskega ženstva se pred vojno tudi v Nemčiji niso posebno brigali. Ljudska šola je bila večinoma vse, kar se je nudilo kmetski ženski mladini. Ko je pa prodrla v vasi npravna popačenost velikih mest, so poklicani krogi prišli do spoznanja, da brez zavestnega ženskega sodelovanja ne bo mogoče obnoviti vasi. Začeli so skrbeti za zdravo, stanu primerno izobrazbo kmetskega ženstva. Največ pa je tu storilo zavedno kmetsko ženstvo samo, ki se je organiziralo in združilo v Državni zvezi podeželskih gospodinskih zvez, ki deluje vseskozi iniciativno.

Danes je izobrazba kmetskega ženstva v Nemčiji urejena sledeče: Po dovršeni ljudski šoli sledi nadaljevalna šola, ki pa ni v vseh deželah obvezna. Za dekleta od 16. leta dalje so na kmetijskih strokovnih (zimskih) šolah uvedeni posebni ženski razredi. Absolventkam teh šol so pa odprta vrata na kmetijske visoke šole, ki jih imajo že po vseh pokrajinah in na katerih so istotako posebni oddelki za ženske slušateljice.

Kar se tiče nadaljevalnih šol, naglašajo ženski krogi veliki pomen ženskega vpliva in razumevanja in zahtevajo, da morajo na nadaljevalnih šolah poučevati posebno usposobljene ženske učne moči. Državna zveza kmetskih ženskih zvez zahteva celo, da se na deželi ne sme nastaviti nobena učiteljica, ki nima temeljite kmetsko-gospodinske izobrazbe. — Na kmetijskih strokovnih šolah vodijo ženske razrede strokovne učiteljice.

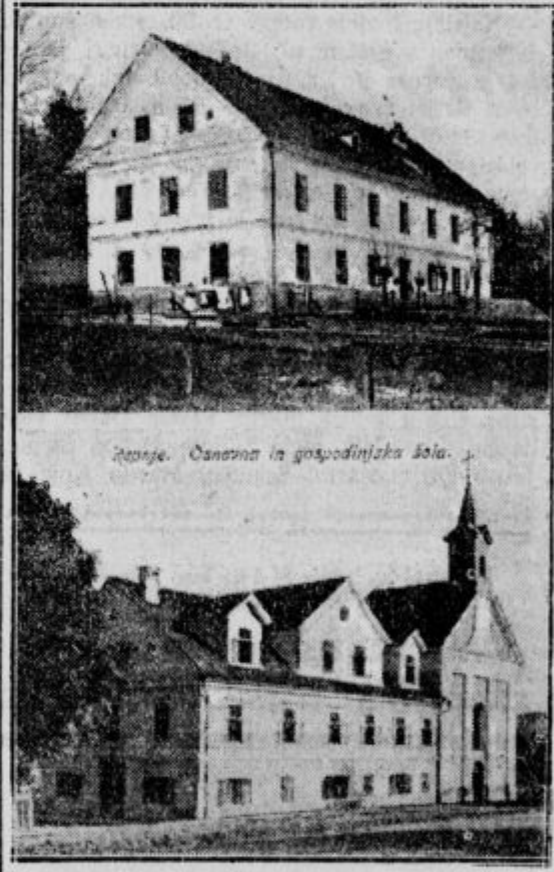
Visoke kmetijske šole so vse zvezane z internati in sta ves pouk in vzgoja urejena tako, da budita stanovsko samozavest in veselje do kmetskega dela in življenja. Goji se stara narodna kultura, npravno čuvstvovanje in hoteenje. Stare narodne pesmi in plesi se obujajo. Sploh je ves pouk prikrojen za življenje. Absolventke visokih kmetijskih šol naj postanejo sol za npravno in telesno obnovo vasi. Ta cilj šole z rednimi izjemami tudi dosegajo. Tu rastejo nemškemu narodu zavedno in izobrazbene kmetske žene in matere, ki s svojim zgledom in besedo širijo umevanje za pomen in lepote kmetskega stanu in starih, poštenih kmetskih običajev, obenem pa tudi za zdrav moderni napredek.

To je pot, ki jo je pokazala že Danska; na to pot moramo kreniti tudi pri nas, ako hočemo priti kulturno in gospodarsko na višek.

Kmetijsko-gospodinska šola v Repnjam

Repnje, v znanstvenem svetu znane po slavnem Kopitarju, idilično leže za Šmarno goro pod gričkom Sv. Tilna, v občini Vodice, pogled upirajoč v mogočne Kamniške planine, ki v bližini štirih, petih kilometrov grmadijo svoje ogromne sklade.

Že nad petdeset let imajo repenjsko graščino s pripadajočim posestvom in samostansko cerkvijo v lasti šolske sestre III. reda sv. Frančiška Asiškega in se ves čas pečajo s poukom ženske mladine na zasebni dekleški 4razredni osnovni šoli. Pa so pogosto razmišljale, kako bi se naselbina v prid gorenjski ženski mladini dala še boljše izkoristiti. Tako se je na pobudo s. Ldivine Purgaj, takratne marijanske, pozneje vrhovne pred-

Osnovna in gospodinska šola v Repnjam.

stečin se belim perilom, pred domačo gospodinsko obleko, opremo nevestino, dojenčkov; moške pa najbolj vlečejo sapo vase ob izdelkih kuharske umetnosti, ki kri po žilah poganjajo — ob raznih, lepo barvanih sadnih likerjih.

Šola že dlje časa vzdržujejo šolske sestre same.

Radio

Nauk o radiotehnikih

Spisal Leopold Andreé

Broširan Din 60—, vezan Din 76—

Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani.

Imajo izjaviti do petka, ali so pripravljene lojalno sodelovati pri izvršitvi tega načrta. Kot najzadnji termin za razpust parlamenta se je pri tem določil 31. marec. Če bodo stranke odklonile, se bo sprejel samo še zasilni proračun, državni zbor pa bo razpuščen.

Centrum se preorijentira

Kaka je bilanca enoletne nemške politike, odkar je Nemčija dobila desničarsko vladno, se sprašuje danes mednarodna politika, v prvi vrsti pa centrum sam.

Ravno pred Božičem 1926 je šlo od ust do ust nervozno vprašanje, kakšno vladno dobi Nemčija. Hindenburg je tedaj v stvar aktivno posegel. Pisal je sedanemu kanceljeru dr. Marxu pismo, v katerem je naravnost dekretiral sedanjo desničarsko vladno. Dr. Marx se je pogajal, da je parkrat fizično obnemogel, a končno je bila vlada le sestavljena iz centra, nemških nacionalcev, Stresemannove ljudske stranke in bavarske ljudske stranke. V »Vossische Zeitung« je ravno tiste dni izšel članek od vodilnega politika demokratske stranke, v katerem je jemal ta politik slovo od centra in njegove dosedanje levičarske orientacije in pridigoval dolgo predvojno dobo, ko je razprostril nad Nemčijo svoja krila konservativno-centrumskega bloka. Nova era naj bi torej nastopila. Centrum je novi vladi izglasoval zaupnico — razen dr. Wirtha. Je-li morda imel dr. Wirth prav?

Priznati moramo, da stališče centra ni bilo ravno lahko. Nemško-nacionalna stranka je osnovala v svoji stranki katoliški odbor za konservativno misleče katoličane in upala dobiti zase gornješlezjsko in westfalsko prebivalstvo. Nevarnost je bila tem opasnejša, ker so s to stranko simpatizirali enako konservativni Bavarci, ker niso mogli pozabiti, da je za gotovo dobo uganjal socialni demokrat Kurt Eisner v Monakovem diktatoru in jim torej zveza s tako socialistično stranko sploh ni šla v glavo. Most od nemških nacionalcev do Bavarcev je bilo lažje zgraditi kot od Bavarcev preko centra do socialne demokracije. A glavno: Prusija je čakala na ureditev razmerja z Vatikanom, vsa Nemčija pa na zakonito ureditev šolskega vprašanja, v katerem vlada še danes kaos in kjer bi naj se zavarovala pravilna vzgoja šolskih otrok. Centrum je pustil levičarsko zvezo in z geslom: Zdaj ali pa nikoli! zajadral v Hindenburgovo ladjo, da uzakoni kulturna vprašanja, Stresemannovim liberalcem pa da istočasno — povišanje plač njegovim uradnikom in sprejemljive koncesije težki industriji.

Boj, v katerega je šel centrum, se da primerjati k večjemu z najtežjimi dobami njegove zgodovine. Odgovoren je bil zunanje-politično. V inozemstvu pa je zveza z nacionalisti, nositelji maščevanja napram Poljakom in Francozom, našla ne ravno prijeten odmev in prakso. V notranjosti je šlo za značaj centra. Po angleški premožni krizi se je dvignil nemški premožni, nemški industrialci pa je itak imel v ljudski stranki uradnega vladnega zastopnika po vrhu. Obratno je, odkar se je strokovna organizacija nemških kmetov »der Bund der Landwirte« inkorporirala nacionalistom, dobil tudi nemški agrarizem vladno oporo. Kaj pa bo z 70% odvisnega prebivalstva, ki živi iz rok v usta, kaj z nemškim proletarcem, ki se sekundno množi? Je njihov zastopnik centrum? Ali pa naj velja za centrum »biti v vladi med volkovi z volkovi tu- liti«? Tu je bilo jedro vprašanja.

Kljub silnim naporom centra je v kulturnem vprašanju zastopnica liberalizma — nemška ljudska stranka — oponirala načrtu šolskega zakona, kot ga je zamislil centrum z nacionalci. Paralelno pa so volitve v posameznih deželah pomnoževale stalno število levičarskih glasov in centrum je bil naenkrat malo manj kot v slepi ulici: Šolski zakon ne prodre — o socialni koaliciji ni govora, njegov finančni minister dr. Köhler pa naj bo še žrtev, da prvi izvede ogromna prva redna izplačila reparacij na podlagi Dawesovega načrta? Začelo je pokati v stranki sami. Proti Marxu se je dvignil voditelj delavstva dr. Stegerwald z zahtevo: Vsaj toliko delavcem kot uradnikom! Marxu je oponiral predsednik kluba Guerard, češ, da je centrum strogo republikanska stranka in plediral po shodih za levičarsko koalicijo s socialisti in demokrati. Marx je napel še zadnji poskus, da reši šolski zakon; toda pogajanja z ljudsko stranko so ostala brezuspešna. Tudi ponovni Hindenburgov korak ni izdal. Nazaj! je zdaj parola in z novimi volitvami, ki so pred durmi, čaka najbrže Nemčijo levičarska vlada z levičarskim centromom.

Pogajanja med rudarji in vlado

vPraga, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Pogajanja med rudarji in podjetniki, ki so se začela danes pod vodstvom vladnih zastopnikov, so dasi je večkrat kazalo, da se bodo razbila, le dovedla do ublažitve napetosti, ker sta se obe stranki odločili, da se bodo pogajanja jutri nadaljevala. Po inicijativni zastopnikov vlade je bil izvoljen ožji odbor, v katerega pridejo po trije zastopniki delavcev, podjetnikov in vlade in ki vodijo pogajanja ter bodo rezultat predložili v odobritev razširjenemu odboru.

Italija je „rešila“ ves svet . . .

ž Rim, 15. februarja. (Tel. »Slov.«) Današnji listi so ponatisnili članek včerajšnjega »Giornale d'Italia« o rešitvi srbske vojske po italijanski mornarici. Današnji »Popolo d'Italia« objavlja o isti stvari nov članek, v katerem pravi: Na vsem svetu ga ni naroda, ki bi Italijo tako srčno in odkrito sovražil, kakor Jugoslovani. Tudi drugi narodi jo sicer sovražijo, toda pod krinko kulture in politične previdnosti, medtem ko sovražijo Jugoslovani Italijane srčno in brez sramu. Od časa do časa poderejo kakega beneškega leva ob obali portre Dalmacije, ali naskočijo kak italijanski prosvetni krožek, ali linčajo kakega italijanskega mornarja. Jugoslovanski tisk sramoti italijansko vojsko, pri tem pa pozablja, da so bili Slovenci in Hrvati tepeni pri Vittorio Veneto in na Piavi, da je italijanska mornarica rešila srbsko vojsko, ko so jo avstrijske čete podile proti neskončno grenkemu Jadranu. Brezdvomno niso takrat Srbi vpili proti Italiji. Italija je bila še enkrat sentimentalna, pozabila je, da je slovanski imperializem hotel zasedati Rim in beneško Dalmacijo, pozabila je, da sta Petrograd in Belgrad pobijala londonski pakt. Še enkrat je bila Italija plemenita, desinterezirana, altruistična, božansko vzvišena. S heroizmom svojih mornarjev je rešila tiste, ki danes pravijo, da ji bodo napovedali

vojno. Leta 1914. je Italija rešila Francijo s svojo nevtralnostjo, leta 1915. z intervencijo, v decembru 1915 in februarju 1916 je rešila srbsko armado. Za to uslugo je žela nehvaležnost. Italijani so ponosni na svojo moč. V veliki kontinentalni igri blok 42 milijonov Italijanov lahko odloči usodo vseh, posebno pa so sedov, Versailles, Rapallo, Santa Margherita in Nettuno so mejniki srbske nehvaležnosti in ne samo srbske. Mi smo bili sentimentalni enkrat, a ne bomo nikdar več! Zasebniki lahko odstopi tudi polovico svojega plašča, kakor sv. Martin, toda politika ne more odstopiti tega, kar pripada državi, in tudi ne žrtvovati lastne države za rešitev in hegemonijo drugih narodov. Vse to naj si zapomnijo naši avantgardisti, pripravniki za vstop v milico, in tudi mi sami, kajti velike reči bomo videli med drugim in tretjim petletjem fašizma (med 1932 in 1937), ko bo stopila Evropa v mučniško fazo.

Mussolini se pogaja z Ameriko?

v Milan, 15. febr. (Tel. »Slov.«) »Corriere della Sera« poroča iz Newyorka, da je italijanski poslanik v Washingtonu De Martino dobil od Mussolinija nalog, da začne z Združenimi državami pogajanja o sklenitvi razsodiščne pogodbe. Prvi stiki so bili v državnem departementu ugodno sprejeti.

Lord Asquith umrl

v London, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Bivši liberalni ministrski predsednik lord Asquith je davl v starosti 76 let umrl na svojem posestvu pri Oxfordu na bronhitidi in srčni slabosti. Otroci princesinja Bibesco, lady Bonham Carter in edini živeči sin Antony so bili ob smrtni postelji. Grofovski naslov dobi sinček njegovega v vojni padlega najstarejšega sina.

v London, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Čuje se, da je vlada ponudila Asquithovi rodbini časten grob za pok. Asquitha v westminstrski opatiji. V obeh zbornicah bosta jutri žalni seji. Francoška in belgijska vlada sta izrazili svoje sožalje.

v London, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Skoro vsi voditelji angleških strank se danes na najlepši način izražajo o pok. lordu Asquithu, pri čemer se posebno naglašajo plemenite lastnosti pokojnikovega značaja. Mac Donald je izjavil, da je z Asquithom bil »zaključeno veliko poglavje angleške parlamentarne zgodovine. Lord Reading pravi, da je z Asquithom umrl ne samo velik politik, temveč tudi velik gentleman.

★

H. H. Asquith je bil rojen 1. 1852. v Morleyu ter se je šolal v slovitih City of London in pozneje na oxfordski univerzi. Že kot dijak je zburjal pozornost sošolcev in učiteljev. Leta 1878. je

Razsodišče naj bo obvezno

v London, 15. febr. (Tel. »Slov.«) V gospodski zbornici je lord Cecil utemeljeval resolucijo, v kateri zbornica pozivlje vlado na učinkovito politiko razoroževanja in da po posvetovanju z dominijoni podpiše fakultativno klavzulo haadskega razsodišča. Lord Cecil je naglašal, da so samo tri možnosti poravnati kak političen konflikt: 1. Vojskovanje, ki se splošno obsoja; 2. umetno zavlačenje rešitve, kar je vodilo do svetovne vojne in sedaj konflikte med Italijo in Jugoslavijo ter med Poljsko in Litvo spravlja v toliko nevarnost; 3. redno postopanje razsodišča v zvezi z materijalnim in moralnim razoroževanjem. Dočim je Anglija v preteklosti pred vsem v svojih odnošajih napram Združenim državam dala svetu primer sklicevanja na razsodišča, sta danes Nemčija in Francija zgledni primer za ostali svet, ker sta, kolikor je mogoče, v lokarnski pogodbi podvrgla vsa sporna vprašanja razsodišču. Lord Cushenden, angleški zastopnik v Društvu narodov, je izjavil, da se vlada ravno tako resno trudi za zahtevo razorožitve in razsodišča, kakor lord Cecil, čas pa je opomniti na to, da je Anglija na tem polju že veliko storila. Pritoževal se je, da lord Cecil angleško ligo za Društvo narodov porablja za to, da za svojo posebno nianso razorožitve dela propagando.

54.000 rekrutov — 48.000 odklonjenih.

v London, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Pri mornariških naborih leta 1927. je bilo od 54.000 mladeničev, ki so hoteli vstopiti v mornarico, odklonjenih 48.000, kar je značilno za slabo zdravstveno stanje na Angleškem.

Narodno-kmetska stranka za Karla?

v Bukarešt, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Danes so pri Topolji na romunski meji prijeli romunskega generala Rakovico, ki se je vračal iz Pariza v spremstvu neke dame. Policija ga je telesno preiskala in našla pri njem manifest za princa Karla. General je član narodnokmetske stranke. Danes so v poslanski zbornici in v senatu vložili poslanci narodnokmetske stranke interpelacijo na notranjega ministra o tem, kako je prišlo do telesne preiskave generala in ali bo vlada dala generalu zadoščenje. Vlada na to vprašanje še ni odgovorila.

Ugibanja o Avstriji

v Praga, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Bivši češkoslovaški poslanik pri Vatikanu dr. Borski je glede predloga, da bi se Dunaj in Dolnja Avstrija kot ozemlje Društva narodov nevtralizirala, a ostala Avstrija priključila Nemčiji, napisal v »Narodni Politiki«, da bi v sedanjem času niti Francija, niti Italija, niti Jugoslavija in Češkoslovaška ne pristale na ta načrt, ker priključitev v doglednem času ni mogoča. Za najboljšo rešitev smatra provizorij, po katerem naj bi se Avstrija začasno za 20 let nevtralizirala kot ozemlje Društva narodov, po tem času pa bi se pokazalo, ali je za Avstrijo boljše priključitev ali nevtralizacija. V prvem primeru bi seveda o priključitvi odločilo Društvo narodov ali konstelacija velesil, za preselitev Društva narodov pa se nikakor ne sme ustvarjati provizorij.

Odhod poslanika Emandila

r Belgrad, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Snuči je diplomatski zbor priredil romunskemu poslaniku Emandiju, ki odhaja v Prago, in poljskemu poslaniku Okenskemu, ki odhaja v Tokio na Japonskem, svečan banket. V imenu diplomatskega zbora je govoril papežev nuncij Pellegrinetti. Pellegrinettijev govor je bil sprejet z živahnim odobravanjem. G. Emandi se je danes popoldne z brzovlakom odpeljal v München, odkoder odputuje naravnost v Prago.

Beneš potuje v Zenevo, Pariz in London.

v Praga, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Koncem tedna v soboto ali nedeljo potuje dr. Beneš na zasedanje razorožitvene komisije Društva narodov v Zenevo. Nato bo dr. Beneš posevil Pariz in London. Njegovo potovanje je očividno v zvezi med drugim z rezultatom praških varnostnih posvetovanj.

Masaryk pri madjarskem poslaniku

v Praga, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Danes opoldne je prezident Masaryk v spremstvu šefa protokolov dr. Strimplja posetil madjarskega poslanika Masirevica v njegovem stanovanju na madjarskem poslaništvu. Bil je pri njem okoli pol ure. Madjarski poslanik je šel pred nekaj dnevi ozdravel po nekem krvnem zastrupljenju.

v Dunaj, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Zvezni kanceler dr. Seipel se je danes popoldne z brzovlakom vrnil iz Prage na Dunaj.

Slava častnikov

r Belgrad, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila v hotelu »Imperial« slava častnikov, katero je obiskal tudi načelnik jugoslovanskega kluba dr. Korošec, kateremu so prisotni borci priredili živahne manifestacije.

r Belgrad, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Železniški minister je izdal odobrenje, da se vsi bivši železniški uradniki, ki jih je svoječasno obsodil državni svet radi znane afera v Zagrebu, izročijo sodišču, da bi se ugotovila njihova kazenska in materialna odgovornost. S tem je tudi afera dobila svoj epilog, ki se bo odigral pred sodiščem.

PRVA POTNIŠKA ZRAČNA ZVEZA PRI NAS.

č Zagreb, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Danes ob 11.30 je prispel iz Belgrada v Zagreb prvi potniški avion. Z njim so prišli nekateri belgrajski novinarji. Popoldne ob dveh se je avion vrnil v Belgrad in vzel s seboj zagrebske novinarje.

TRESE SE.

č Dubrovnik, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Poslednje dni so tukajšnji seizmografi zabeležili nekoliko lažjih potresov v oddaljenosti 30 do 40 km od Dubrovnika.

Zenevskega župana zasulo.

v Zeneva, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Predsednik zenevskega mestnega sveta odvetnik Brunet se je z dvema spremljevalcema ponosrečil na smučarski turi na Mont Fortu, kjer ga je zasula lavina. Bruneta so odkopali mrtvega, njegova spremljevalca pa sta ostala živa.

V St. Moritzu gre dež

v St. Moritz, 15. febr. (Tel. »Slov.«) Radi nenavadno toplega vremena in tajanja ter trajnega dežja so se morale za danes določene hockey igre odgoditi. Če bo tako nenormalno vreme trajalo dalje, bodo zimske olimpijske igre sploh v nevarnosti, ker je radi visokih stroškov podaljšanje težko izvedljivo.

Stanovanjski zakon in hišni posestniki

Zadnje dni se mnogo razpravlja o stanovanjskih zadevah v zasebnih pogovorih in po časnikih. Oglašam se i jaz kot hišni posestnik, ker mislim, da sem istotako upravičen zagovarjati svoje stališče, kakor drugi, ki so drugačnega mnenja.

Število odpovedanih strank plaši ljudstvo, da se razburja, češ, koliko strank bo meseca maja na cesti. Ne morem reči, koliko je pravo število, irdim pa, da bo ravno toliko praznih stanovanj, kolikor je odpovedanih. Priznam, da se prav vsa je stanovanja ne bodo oddala tujim strankam, ker bo katero rabil gospodar zase ali za svoje oženjene nove ali omožene hčere. To število pa pač ne bo tako ogromno, da bi se kdo še zgražal. V vsa druga stanovanja se bodo stranke enostavno preseljevale. Temu se vendar nihče čuditi ne more! Če se gospodar in stranka ne razumeva, zakaj bi se ne ločila! Zakaj naj bi bila prisiljena živeti v nemiru! Če greš ti na desno, grem jaz na levo, je rekel oče Abraham. Kadar pa gospodar nujno rabi zase, pa menda tudi ne ravna tako nezocialno, da bi bilo treba kričati. Suknja, katero kupim in kosilo, katero skuha gospodinja, je najprej za domače. Pomagajmo svojemu bližnjemu, to je dolžnost človeka, ki hoče krščansko živeti, toda razumeti ne morem, da bi me pošten človek mogel prisiljiti, naj zaradi njegove trmaštve prevzamem zanamajam lastne otroke. S pritrgovanjem vseh zabav in s stradanjem je marsikak hišni gospodar prišel do hiše, da bi imel sami in njegova družina zavetje, toda leta in leta so minula, ko hišni gospodar kot skrbni oče niti toliko ni imel govoriti v svoji lastni hiši kot njegov najemnik, tudi v slučajih, da slednji ni imel nikakega pravega vzroka za bivanje v mestu. Omeniti moram sledeč zgled. Javen uslužbenec s 23 gld. mesečne plače je dosegel časoma 33.33 gld. Ves čas je imel pri sebi očeta, mater in sestro. Vsi so živeli — brez dolgov. Leta so pretekla. Služila sta skupaj s sošolcem, prvi kot načelnik s 100 gld. letne funkcijske določke, drugi podrejen s 780 gld. posebne plače v nekem zavodu, kakor je sam rekel. Prvi je skrbel za 8 otrok in si zidal hišo, drugi pa pri 4 otrocih lezel dolgeve, ker je bil mnenja, da »človek živi le enkrat«. Verjamem, ne gre vsakemu kaša, močnik, krompir in fižol, toda vem pa, da se je marsikak hišni gospodar in poleg njega cela družina morala zadovoljiti s tako hrano, se odpovedati vsem zabavam in se oblačiti kar mogoče priprosto, da je plačal dolg, ki si ga je napravil ob stavbi ali nakupu hiše. Jaz mislim, da je vnebovpijoč greh če skuša kdo takemu hišnemu gospodarju krašiti njegove hišne pravice. 11 članov (najmlajši 14 let) je štela moja družina. Stanovali smo v 3 sobah, kakor najemnik, ki je imel 3 osebe v družini. Prosil sem ga jaz, prosil ga je sin, ki je dobil v tem službo v mestu, naj nam odstopi tisto sobo, ki jo on daje v podnajem, pa bo sin njemu plačeval. Zmenil se najemnik ni za to. Ko sem mu pri nekem razgovoru (prepirala se nisva nikdar) omenil, da mi ravnal prav, ker je mojega sina prisilil, da je moral v tuji hiši iskati stanovanje, mi je prav naivno odgovoril: »Podnajemniki pa vas nič ne briga! Imam jih lahko toliko, da jih pri »raulenke« ven mečem.«

Naj sodi svet kakor hoče. Ilustracijo sem moral podati. Dostavljam pa še, da mi je sin tega podnajemnika zabrusil v obraz, ko sem ga opozoril na nekočnost v hiši: »Kdo sie pa vi, jaz vas nič ne poznam, jaz nimam z vami nič opraviti.« — S tako stranko ni mogoče shajati: brezdvomno bi to pričale druge moje stranke, ki so že 20 let pri meni, pa shajamo čisto lepo. — Ne rečem, da niso marsikje tudi gospodarji krivi. Dožene naj se oblastveno, kdo je kriv odpovedi, potem šele naj se izreka sodba, ozir. pritise na krivca. Odločno pa rečem, da je graje vredno, če kdo nastavlja odušne cene za stanovanje. Društvo hišnih posestnikov naplaša, ne čez zlato pariteto, pa se dobe — ne vem, ali nerazsodni ali lakomni gospodarji, ki ne upoštevajo razmer svojega bližnjega, svojega najemnika. Jaz nimam najmanjše potrebe, da bi moral stanarino neprimerno zviševati, pa se razumem dobro s strankami.

Umetstvo bi bilo po mojem mnenju, da poskrbi oblast za zakonito določilo, da se vsi tisti, ki navijajo stanarino neopravičeno, kaznujejo, kakor tisti, ki se pregreje v tem oziru pri prodaji blaga. Moredajni faktorji, skrbite za to, pa poslite, da se ljudje selijo, če ne morejo živeti skupaj. Ne utesnite jim lastniške pravice. — Star ljubli. hišni posestnik.

stih osrednje šolske uprave niso imeli pravega pojma o meščanskem šolstvu; zato se pa mora »Zveza mešč. učiteljstva« neprestano boriti ne le, kadar je treba otvoriti nov zavod te vrste, marveč tudi zato, da zavaruje še obstoječe mešč. šole.

Ko je bil predložen proračun finančnega ministra, je bil vnesen tudi člen, ki je odpravljal kar sedem mešč. šol, večinoma v Vojvodini, češ, saj je bogat okraj, naj jih pa ondama oblast sama vzdržuje. Deputacija »Saveza gradjanskih šol« je nato takoj posredovala pri vseh načelnikih parlamentarnih klubov v Belgradu, naj se omenjeni nesrečni člen črta. Večinoma je bila povsod prijazno in s pravim umevanjem sprejeta. Finančnemu ministru je deputacija pojasnila, da bi bila država tudi v finančnem oziru na slabšem, če bi ukinjala meščanske šole, ker bi se potem večalo število učencev na srednjih šolah, ki je njih uprava vsekač dražja.

O priliki tega poseta je imel ravnatelj pedagoške šole na belgradski univerzi pred številnim poslušalstvom tehtno predavanje o mešč. šolstvu, ki je zbudilo mnogo zanimanja. Tudi pojasnjevanja ravnatelja Humka ob isti priliki je dobro vplivalo.

Na včeršnjem zborovanju je poleg zgorajnjega poročila predsednik društva mešč. učiteljev, ravnatelj M. Hočevar obrazložil še razne druge tekoče zadeve:

Društvo mešč. učit. ima svojega zastopnika v komisiji za revizijo uradniških plač, ker je vlačevalo, da se naučni oblasti predlagani učni naštari za mešč. šole odobri še za bodoče šolsko leto. Prav tako se je urgiralo, da se pri naučnem ministru vzame v pretres tudi šolski zakon za mešč. šole. — V komisiji za prosvetni program je pozvan tudi član mešč. učiteljstva — Društvo vložilo utemeljeno pritožbo radi odloka, ki določa, da se absolventi mešč. šol sprejemajo na trgovsko akademijo le, če napravijo poseben izpit iz nemščine, zemljepisja, matematike, dočim so absolutenti nižje srednje šole tega oproščeni, dasi se nemščine ne uče obvezno in se na meščanskih razredih poučuje zemljepisje, matematika i dr. v isti, če ne v večji izmeri, kakor na srednjih šolah. Predlog se glasi: Ostane naj v veljavi prejšnji odlok, ki je določal, da se sprejemajo na trgovsko akademijo absolventi mešč. šol, ki so imeli prav dober ali odličen uspeh, brez posebnega izpita.

Nato je sledilo predavanje tov. Dragana, mešč. učitelja na I. deški m. š. (Ljubljana), ki je znan kot strokovnjak na polju matematike, kot mehanik in izumitelj raznih pristrojev za šolska učila. Obrazložil je svojo novo metodo o okrajšanem deljenju ter pojasnil tozadevna pravila.

Končno je — pozdravljen kot prvobornik — razvil in v prostih mešč. šolstva — ravnatelj mariborske mešč. deške šole Dragotin Humek razvil svoje misli in načrte za prirediteljskega meščanske šolskega učiteljskega iz vse države. Za kongres je izbran Maribor. S tem kongresom, ki bo letos o počitnicah, bo združena tudi občinska razstava šolskih izdelkov. Udeležile se je bodo vse mešč. šole v Sloveniji. Zborovanja, razstava, predavanja, mladinske prireditve, petje in koncerti: vse to naj pokaže delo in uspeh meščanskih šol v Sloveniji.

Zdravstveno poročilo mesta Ljubljane za leto 1927

(Iz poročila mestnega fizikata za l. 1927.)

Prebivalstva šteje mesto Ljubljana približno 57.000 duš.

Porok je bilo tekem leta 1927 — 658 (l. 1926. 667).

Otok se je rodilo: 1590 (vštetih 64 mrvorojenih). Zakonskih novorojenčkov je bilo 1308, nezakonskih 272; dečkov se je rodilo 808, deklic 772. Število porok je proti lanskemu letu padlo za 14, število porodov pa naraslo za 64. Če upo-

števamo le porode otrok, kojih matere so stalno bivale v Ljubljani, je bilo teh 607, ali na tisoč prebivalcev je bilo 10,7 porodov, 7 ljubljancev se je manj rodilo kot pa jih je umrlo. Kaže se torej tudi v našem mestu padanje stalnega mestnega prebivalstva, ki polagoma izumira, ker porodi ne dosega števila umrlih. Dejstvo da mestno prebivalstvo narašča, je razlagati le s tem, da se priseljujejo ljudje iz dežele, torej prav isti pojav kakor je dokazan za druga velika mesta.

Izmed stalno v Ljubljani stanujočih je umrlo leta 1927. 617 oseb (leta 1926 — 684). Umrljivost ljubljancev je bila torej 10,8 na tisoč prebivalcev. V zadnjih letih so bile številke umrljivosti za ljubljansko prebivalstvo tele: 1920 — 14,8 od tisoč; 1921 — 16,2; 1922 — 14,9; 1923 — 13,9; 1924 — 13; 1925 — 12,5; 1926 — 12 od tisoč prebivalcev.

Splošno zdravstveno stanje prebivalstva, v kolikor se kaže o umrljivosti, je torej stalno prav ugodno; umrljivost je zadnja leta stalno padala in dosegla število kakor jo izkazujejo le najbolj zdrava mesta; utemeljena je predvsem v tem, da so izostale večje epidemije.

Glede nalezljivih bolezni je socialno najbolj važno poročilo o najhujši ljudski bolezni, jetiki. Jetika je zahtevala 82 smrtnih žrtev izmed prebivalstva Ljubljane (1923 — 145, 1924 — 101, 1925 104, 1926 — 98); od vseh umrlih je umrlo 13,25 odstotkov za jetiko. Tujece iz drugih občin je umrlo 108 za jetiko. Vzlic temu da kažejo številke za jetiko umrlih ljubljancev v zadnjih letih padajočo tendenco, je vendar pričakovati izdatnega znižanja teh števil še le tedaj, ko bo ublažena splošna stanovanjska slika, ko zginejo nehižljenska stanovanja, ko bo prenehala velika brezposelnost in se bo s padanjem splošne druginje tudi zboljšala v obče prehrana.

Stanovanjske razmere se le polagoma izboljšujejo. V letu 1927. je bilo dograjenih skupaj 101 stanovanjska zgradba, skupno 301 stanovanje, različnega obsega, večinoma pa malih stanovanj; razne adaptacije v stanovanjske namene so se izvršile v 25 primerih, z njimi se je pridobilo 15 novih stanovanj; z novogradnjami in adaptacijami se je pridobilo skupaj 316 novih stanovanj. Poleg tega je bilo za leto 1927. izvršenih 59 različnih adaptacij v gospodarske, obrtne in trgovske namene in 25 novih gospodarskih poslopij oziroma zgradb v obrtne namene. Mestna občina je dogradila veliko stanovanjsko hišo s kopališčem, pralnico in drugimi pritliklinami na Ahacjevi cesti in pričela nadaljno stanovanjsko akcijo s sezidanjem hiš na Poljanskem nabrežju.

Prehrana prebivalstva je minulem letu trpela valed splošne krize in brezposelnosti, kajti po izkazih mestnega dohodarskega urada se je porabilo v mestu prav vseh vrst živil v dokaj manjši meri kot v normalnih časih.

Skrb za zdravje mladine se je tudi leta 1927. izkazala v trajnem nadzorstvu otrok po šolskih zdravnikih, posvetovalnica za šolsko mladino je poslovala v Mestnem domu, kamor so prihajali natančne preiskave potrebni otroci; bilo jih je tekem leta 272. Tudi oddelke posvetovalnice za umetno solnčenje je imel dosti obiskovalcev (205), ki so se dobro okoristili po tem zdravljenju. — Tudi minulo leto so bila športna igrišča mladini na razpolago, kjer je bila igrajoča se mladina pod nadzorstvom. — Lepo število otrok je odšlo na počitniške kolonije na Gorenjsko in morje.

Nujno potrebna bi bila ustanovitve primerne zavetišča za zapuščeno mladino. Poslopja mestnih osnovnih šol so moderna in zadoščajo vsem zahtevam šolske higijene, toda so preobčlena. Neobhodno je, da občina postavi novo šolsko poslopje v razbremenitev tako deških, kakor dekliških šol. V mestnem zavetišču v Japljevi ulici je bilo 245 mestnih onemoglih in je tam vsestransko dobro preskrbljeno zanje.

Novi občinski svet čakajo na polju higijene mnuga in važna dela, kakor vprašanje regulacije Ljubljanice, vprašanje nove mrtvašnice oziroma mrtvašne veže pri Sv. Križu; kanalizacija šiške in za Bežigradom, temeljita ureditev odraščanja smeti iz mesta, vprašanje dispanzera za bolne na pljučih, ambulaterija za spolno bolne, in ureditev bolniškega oddelka za akutne nalezljive bolezni.

Sv. Krištof v Ljubljani. Danes ob pol 8 zvečer predavanje v Prosveti. Govori g. Vinko Zor o Belgiji in Porenju. Predavanje bo s skiptičnimi slikami.

Šišenska prosveta. Na pustno nedeljo priredi naš pevski zbor v društveni dvorani svoj prvi pevski večer. Na sporedu je 6 pevskih točk in pa igrospev v treh dejanjih »Kovačev študent«. Med odmori sodeluje naš mladi orkester. Vstopnice v predprolaji v nedeljo ob 9., 11. in 17. uri v dvorani in zvečer ob 7. uri pri blagajni. Pričetek točno ob pol 8 zvečer. Mladini pod 15. letom vstop zabravljen.

Redni občni zbor Združenih tob. trafikantov za Slovenijo se vrši dne 26. febr. 1928 ob 4 pop. v hotelu »Lloyd-uc, Sv. Petra cesta št. 5. Poročilo se bo o dosežanjih ukrepih odbora za doseg odvezitih odstotkov.

Predavanje v Radio-klubu. V soboto, 18. t. m. ob pol 9 zvečer bo v klubovem lokalu na Velesejmu predaval gospod Evald Jakopič o velenimimv temi spojitve Negadyn. Člani in amaterji so vlijudno vabljeni.

Vit. V soboto, dne 18. febr. je v Društvenem domu predpustni zabavni večer. Spored: igre, petje, godba, komični prizori. Začetek ob 8 zvečer. Vstopnina po 4 Din.

Celje.

SK Celje ima svoj letošnji občni zbor dne 20. februarja t. l. ob 8 zvečer v klubovi sobi hotela »Evropac. Zeleti je, da se ga klubovi člani polnoštevilo udeležijo.

Ostali kraji.

Salovei. Prostovoljno gasilno društvo nastopi v dneih 19. in 21. t. m. z ljudsko igro »Veseli dan ali Matiček so ženi«.

Slov. kat. izobraževalno društvo pri Sv. Barbari v Halozah priredi predpustno veselico dne 18. februarja 1928 z uprizoritvijo treh burk pri g. Reicher po večernicah ob 3 popoldne.

Cerkveni vestnik

Dve sv. maši za vse rajne tobačne delavce in delavke v petek dne 17. t. m. in v ponedeljek dne 20. t. m. ob pol 7 zjutraj se bosta darovali v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. — Na obilno udeležbo vabi: Odbor »Strok. društva tob. vpokojencev in vpokojenk v Ljubljani«.

Poizvedovanja

Najdena je hranilna knjižica nekega ljublj. demaršnega zavoda. Hranil se v naši uravi.

Maribor

7. III. 1928. Haydn »Stvarjenje«.

Popis abnormalne dece v mestu Mariboru. Važen, še ne rešen problem, je pri nas veliko število abnormalne dece, za katero ni ničesar ali le v nezaostni meri poskrbljeno. Po dosedanjih podatkih je v naši državi 88.603 takih nesrečnih otrok in sicer 11.536 slepih, 16.571 gluhonemih, 38.000 pohabljenih in 22.586 slaboumih, a zavodov, v katerih bi se taka deca zdravila, oziroma šolala in pripravljala na bodoči poklic, je v celem samo 7 in to 4 za gluhoneme, 2 za slepe in 1 za pohabljene, dočim za slaboumne otroke ne obstoja niti en zavod. To pomeni spričo navedenih visokih števil abnormalne dece kapljico v morje. Odsek za abnormalno deco pri ministru za socialno politiko si je radi tega stavil za svojo prvo nalogo, da se v poedinih oblastih osnuje čim več dečjih zavodov, ki bodo odgovarjali gornjim namenom, kakor je to slučaj v zapadnih državah, kjer so nesrečna mlada bitja vse drugače zaščiteni pred beraško palico in pomanjkanjem sploh ter se zdravijo in vzgajajo za koristne člane človeške družbe. Da se bo v navedeni smeri moglo uspešno delati, so predvsem potrebni točni podatki vse abnormalne dece in odraslih oseb. Mestni magistrat v Mariboru pozivlje radi tega starše, oziroma rednike, bivajoče v mestu, da do 20. februarja dajo na mestnem fizikatu, Frančiškanska ulica 8, dnevno med 10 in 12 pregledati, oziroma, da deco in odrasle vsaj prijavijo, ako so ti odsotni bodisi v kakem zavodu ali drugje. Pregledati, oziroma prijaviti se mora vse otroke in odrasle, ki so a) slepi, b) gluhonemi, c) pohabljeni, d) slaboumni in duševno zaostali. Dovesti je tudi deco z začetnim dvomljivim obolenjem, da se v gornjem zmislu zdravniško ugotovi zdravstveno stanje. V interesu staršev in otrok je, da se prijave izvršijo čim vestneje, ker je namen cele akcije ta, da se zagotovi nesrečni abnormalni deci boljša bodočnost.

Studenci pri Mariboru. Kat. slov. izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru prireja redna predavanja združena s skiptičnimi slikami vsak petek ob 7 zvečer v društveni sobi samostana pri Sv. Jožefu v Studencih. Prvo predavanje s skiptičnimi slikami se vrši v petek, dne 17. februarja 1928 ob 7 zvečer. Predavatelj iz Maribora. Vstopnine ni, pač pa se ob tej priliki pobirajo prostovoljni prispevki za Katoliški dom. Vsi prijatelji društva iz Studencev in okolice vlijudno vabljeni.

Policijska kronika. Mariborska policija je od torka na sredo aretirala 7 osov in sicer: 1 radi goljufije, 2 radi potepa, 3 radi tajne prostytucije in 1 radi beraženja. Radi raznih prestopkov mestno policijskega reda pa beleži 21 prijav. Aretiran je bil na prijavo brivca v Aleksandrovi cesti še-le 13 let stari fant R. Ivan iz Selnice ob Dravi, ker se je otoli 10 ponoči zelo sumljivo kretal na Aleksandrovi cesti. Ker je fant brez posla, brez stalnega bivališča ter brez vsakih sredstev, so ga oddali v policijske zapore. — V policijske zapore je bil tudi oddan nek 17 let stari fant. Prosil je milodare po mestu, a se ni moglo dognati njegove identitete.

Rupujte stadionske srečke!

Žrebanje bo nepreklicno dne 25. marca

Celje

Polzela. Prosvetno-politični tečaj, ki se je vršil prošli terek pri nas, je nekoliko trpel vsled krasnega, naravnost pomladanskega vremena, ki je vabilo k delu v vinogradih. Kljub temu so bila predavanja še dosti dobro obiskana in je zlasti večerni razgovor nudil udeležencem obilo zanimive snovi.

Umrja je v celjski javni bolnišnici v torek, 14. februarja t. l., ga. Eliza Videžnik roj. Mak, hčerka uglednega klobučarja g. Iv. Maka in sestra g. kaplana Janeza Maka iz St. Jurija ob Taboru. Pogreb bo danes.

Za pet let je izgnan iz območja celjskega okrajnega glavarstva v Selnico ob Dravi pristojni in l. 1898. rojeni brezposelni delavec Martin Perše. Nepoboljšljiv delomrznež je in v nadlego občinstvu, na katerega račun bi rad zastoj živel.

Kap je zadela v ponedeljek, dne 13. t. m. vpokojenega gozdarskega nadsvetnika g. Franca Donerja. Svoj čas je igral važno vlogo v celjski občinski politiki. Dosegel je lepo starost 73 let. Bil je tast celjskega odvetnika g. Walterja Riebla.

Gibanje nalezljivih bolezni v celjskem okraju. Glasom letnega izkaza je bilo l. 1927. jako zdravo in kužnih bolezni je bilo malo: tifusa 81 slučajev, škrlatice 49, drugih nalezljivih bolezni le neznatno število. Koncem leta je ostalo bolnih le še 4 na legarju in 2 na škrlatici. Ta lep uspeh je pripisovati med drugim tudi brezplačnemu preskrbovanju kužnih bolnikov v izolirnici. Žal da je bilo to splošno brezplačno oskrbovanje v izolirnici v drugi polovici preteklega leta nenadno ukinjeno in se od takrat zdravijo v izolirnici brezplačno le osebe, ki izkazujejo manj kot 30 Din neposrednega davka. Oddaja v izolirnico je s tem zelo otežkočena in bati se je, da bo ves trud in uspeh uspešnega zatiranja kužnih bolezni zopet uničen.

Pevska zveza

V četrtek 16. febr. ob 4 pop. se vrši v Akademskem domu sestanek vseh zborovodij za ljubljansko okrožje (Devica Marija v Polju, Sostro, Sv. Helena, St. Jakob ob Savi, Dol, Cernače, Jezica, Smartno p. Smarno goro, St. Vid n. Ljubljano, Preska, Sora, Dobova, Brezovica, Ig. Šmarje). Prosimo zanesljive vdeležbe z ozirom na pogovor okrožne prireditve!

Pesmarice (VII. letnik) so došle. Dobe se v pisarni P. Z., v Jugoslovanski knjigarni in v Ciri-lovi tiskarni v Mariboru.

Vsem zborovodjem se naznanja, da ima P. Z. na prodaj še veliko prilog vseh letnikov po skrajno nizki ceni 1 Din, pesmarice pa 10 Din, če jih pa kdo skupno naroči vsaj 10, pa 7 Din.

Prihodnji pevski tečaj se vrši 13. in 14. marca v Sv. Križu na Slatini. Okrožnice se bodo pravočasno razposlale.

»Pevce« izide okrog 20. febr. Novi naročniki iskreno pozdravljeni! Pevovodje, pevci in vsi prijatelji širite naš list!

Sport

Razpis nacionalnega cross-country-ja SK Ilirije. SK Ilirija razpisuje gozdni tek za moštva, kakor tudi za posameznike, ki se vrši 11. marca 1928. Startajo lahko vsi verificirani atleti klubov, ki so včlanjeni v JLAS. Tekmuje se v dveh kategorijah in sicer na ca 4500 m dolgi in na ca 10.000 m dolgi progi. Moštva nastopijo s 4 tekači, od kojih se najboljša trojica klasificira. Prvi, ki pride na cilj dobi štev. 1, drugi štev. 2 itd. Moštvo, ki doseže najmanjše število zmaga. V slučaju, da dosežeta dve moštvi isto število, odloči boljši placement prvega tekača. Proga vodi po Rožniku in bližnji okolici. Start ob 10.30 na igrišču SK Ilirije, cilj istotam. Najboljše moštvo, kakor najboljši tekač vsake kategorije prejmejo umetniško izdelane priznanice. Prijavnina za moštva znaša 30 Din, za posameznike 5 Din. Prijave je nasloviti na g. Ante Gnidovca, kavarina Evropa, Ljubljana, do 6. marca t. l.

Otvoritev nogometne sezone v Ljubljani. LNP otvori v nedeljo 19. t. m. pomladansko nogometno sezono v Ljubljani z izločilnimi tekmami za podzvezni prehodni pokal. Na igrišču ASK Primorja nastopita dvojici Primorje:Panonija in Slavija:Slovan, na igrišču SK Ilirije pa Svoboda:Reka in Jadran:Krkovo. Ilirija poseže v letošnje pokalne tekme šele prihodnjo nedeljo v II. kolu ter dobi za nasprotnika zmagovalca iz tekme Jadran:Krkovo. Vojaška reprezentanca ljubljanske garnizije se pogaja te dni z zagrebško vojaško reprezentanco za revanšo tekmo; najbrže se bo odigrala že v soboto 18. t. m. ob 15 na prostoru SK Ilirije.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes, v četrtek, točno ob 18.15 v klubski sobi v kavarni »Evropac« važen sestanek nogometašev. Udeležba za igralce obeh skupin strogo obvezna. — Načelnik.

MARIBORSKO PRVENSTVENO TEKMOVANJE ODGOĐENO.

Ker se je v soboto vreme nenadoma spre-menilo in je počelo močno deževati, je bil MO prisliljen, da odloži pričetek pomladanskega tekmo-vanja. Vkljub temu pa sta Rapid in Svoboda hotela v nedeljo na vsak način odigrati prvenstveno tekmo. Šele ko je interveniral MO, sta popustila. Igralci pa se s tem niso zadovoljili in so zlezli preko plotu na igrišče SK Maribora, kjer se je vendarle odigrala tekma, sicer samo prijateljska. Neglede na to, da omenjena kluba nista imela od SK Maribora dovoljenja za uporabo igrišča, je treba poudariti, da take »tekme« absolutno niso v korist sportu; kajti skakanje po blatu, snegu in ledu še dolgo ne pomeni nogometa! Tekma je izpadla 4:1 v korist Rapida. Ob tej priliki nujno apeliramo na SK Maribor, da očisti prostor snega in ga malo splanira, sicer se tudi prihodnji teden tekme še ne bodo moglo vršiti, ako pa se bodo, bo trpelo samo igrišče!

Kako se premažani Peltzer izgovarja.

Dr. Peltzer je bil v Ameriki premagan; v Chicago. Šlo je na 1000 yardov. Do zadnje runde je bil P. na drugem mestu, Ray Dodge na tretjem, Ray Conger na četrtem; prvi je bil Larinece. V zadnji rundi je prehitel P. Larineceja, Conger pa Dodgea in še Peltzerja ter je v močnem spurtu šel 10 yardov pred Peltzerjem skoz cilj, 2 yarda za P. je prišel na cilj Dodge, četrti je bil L. Cas zmagovalca 2:37 je kaj slab. Peltzerjevemu porazu so se tembolj čudili, ker je znan baš po svojem spurtu. Peltzer se je najprvo izgovarjal da ni bil naspian in zato zelo slab; oče bo šlo tako naprej še v New Yorku ne bom startal. Nato je pa dejal, da je videl svojega najnevarnejšega nasprotnika v Dodgeu in da je vso pozornost obračal nanj; na Congera ni mislil; a v zadnjem trenutku ga je Conger presestnil. Mehka pepelnica ti in ostre krivulje mu niso dovolile, da bi bil Congera dotekel. Upa pa, da bo imel pri prvenstvenih tekmah v New Yorku več sreče. Prej bo pa startal še na prostih tekalstvih v Kaliforniji. V aprilu ali najkasneje v maju bo prišel nazaj domov.

PROGRAM.

Zagreb 310, Milan 549, Breslau 315,8, Barcelona 344,8, Praga 348,9, Leipzig 365,8, Schenectady 379,5, Stuttgart 379,7, Toulouse 392, Hamburg 394,7, Katowice 422, Frankfurt 428,6, Brno 441,2, Rim 450, Pariz 458, Oslo 461,5, Langenberg 468,8, Berlin 483,9, Davenport 491,8, Dunaj 517,2, München 535,7, Budapest 555,6, Varšava 1111.

Četrtek, 1. februarja.

Zagreb: 19.30 prenos iz Prage. — Milan: 20.50 prenos iz opere: »La Bohème«, opera (Puccini). — Breslau: 21. koncert. Odlokmi iz operet in dr. — Barcelona: 23.05 koncert skladb za kitaro; 23.15 koncert kvinteta. — Praga: 19.30 simfonični koncert češke filharmonije. — Leipzig: 20.15 »Mizantrop«, veseliga (Molière). — Schenectady: 20. orkestralni koncert. — Stuttgart 16.15 pop. koncert; 20.15 »Poslednji valček«, opera v 3 dej. (O. Strauß); 22.30 plesna glasba. — Toulouse: 21.45 koncert. Bizet: L'Arlesienne. — Muzikal. fantazije (Wagner, Rossini, Debussy). — Katowice: 20.30 koncert; 22.30 plesna glasba. — Rim: 20.40 operetni večer. — Oslo: 21 kaba-retna glasba. — Langenberg: 20.15 lahka glasba; nato lahka in plesna glasba. — Berlin: 20.30 Requiem za zbor, soli, orkester in orgle (O. Ste-nibecker); 22.30 plesna glasba. — Davenport: 20.30 koncert kvarteta in godalnega orkestra; 21.40 koncert. Brahms: Četrta simfonija, e-mol. — Dunaj: 19.25 poročilo iz olimpiade v St. Moritzu. — Budapest: 17. eignaška glasba in ogrske pesmi iz 17. in 18. stol.; 19.45 klavirski koncert; 20.40 orgelski koncert. — Varšava: 20.30 koncerti Fr. Schubertovih skladb; 22.30 plesna godba.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 16. februarja: DANES BOMO TIC! Red B. Petek, 17. februarja: Zaprtó. Sobota, 18. februarja ob 16. uri: SNEGULČICA IN SKRATJE, Otroška predstava pri izredno znižanih cenah. Nedelja, 19. februarja ob 15. uri: PEPELKA. Izven. Ob 20. uri: NEDELJSKI ODDIH. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 16. februarja: PLES V MASKAH. Red D. Petek, 17. februarja: ZMAGOVALKA OCEANA. Opereta. Red C. Sobota, 18. februarja: MARTA. Premijera. Premi-jerski abonma. Nedelja, 19. februarja ob 15. uri: ZALJUBLJEN V TRI ORANŽE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Ponedeljek, 20. februarja: Zaprtó. Torek, 21. februarja ob 16. uri: ZMAGOVALKA OCEANA. Ljudska predstava pri zniž. cenah.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 16. februarja ob 20. uri: POLKOVNIK JE-LIC. Ab. D. Kuponi. Zadnjikrat.

Mariborski ljudski oder

vpripori v nedeljo popoldne v dvorani Združne gospodarske banke veseloligro »Nebesa na zemlji«.

Ptujsko gledališče

Danes 16. februarja gostujejo člani Narodne-ga gledališča v Ljubljani gg. Juvanová, Rogozová in Rogoz v našem gledališču. Igrajo se: 3. slika Zupančičeve »Veronike Deseniške«, »Hamlet«, mono-logi in scena z Ofelijo in kraljico, ter 2. pevanje Vojnovičeve »Smrt manjke Jugovičev«. — G. Rogoz, ki nastopi v »Hamletu«, je žel v tej vlogi prizna-nje kritike in publike ne samo v Ljubljani temveč tudi v Pragi in pričakujemo, da bo tudi ptujaka pu-blika porabila priliko videti velikega umetnika v njegovi najboljši kreaciji.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

»Ljubljana« ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Radi važnosti udeležba za vse obvez-na. — Pevevodja.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Četrtek, 16. februarja, Julijana, Onezim. — Jutri: Frančišek Kl.

Dunajska vremenska napoved za 16. febr. Severne Alpe: Oblačno, deloma dež, temperatura nad normalo. Na gorah snežni viharji, nevarnost plazov. — Južne Alpe in vzhodni rob Alp: Večinoma oblačno, od časa do časa razjasnitev ni izključena. Temperatura malo izpremenjena.

ZGODOVINSKI DNEVI.

16. februarja: 1853 se je rodil češki pisatelj Jaroslav Vrchlický. — 1497 se je rodil v Brettnu Filip Melanchton (pogrčeno ime Schwarzerd), sobojevnik M. Luthra. — 1755 se je rodil vojskovodja F. W. b. Bülow. — 1826 se je rodil nemški pesnik Viktor v. Scheffel. — 1843 se je rodil naravoslovec E. Haeckel.

* * *

★ »Slovenec« v Zagrebu. Počeniš z današnjim dnem je zopet poskrbljeno za »Slovenca« na obeh zagrebških kolodvorih. Cenj somišljene prosimo, naj ga zahtevajo pri vsaki tani priliki in nam sporoče vse eventuelne nedostatke pri prodaji našega lista ne samo v Zagrebu, marveč sploh na vseh jugoslovanskih prometnih točkah.

★ Shodi SLS. Občni zbor krajevne organizacije SLS v št. Andražu pri Velenju dne 12. t. m. je bil nad vse pričakovanje dobro obiskan. V obilnem številu zbrani možje in fantje so sledili z velikim zanimanjem izvajanjem oblastnih poslancev gg. Ovčarja in Blatnika. Prvi je poročal o splošnem političnem položaju v državi in o organizatoričnem delu, drugi pa o delovanju oblastne skupščine in o njenem proračunu. Navzoči so izrekli vodstvu stranke in jugoslovanskemu klubu soglasno zaupnico. — V torek 14. t. m. se je vršil v Vizingi pri Marenbergu dobro obiskan shod Slov. ljudske stranke. Govorila sta obl. poslanca gg. Ovčar in Kugovnik. Navzoči so odobrvali izvajanja obeh govornikov in so izrekli zaupnico vodstvu in poslanecem SLS. Vidi se, da se je tudi v našem kraju vzbudilo večje zanimanje za politično življenje.

★ Iz Korotana. Za 22. april so razpisane po celi deželi volitve. Vse stranke se pripravljajo prav pridno na volilni boj. Tudi koroška slovenska stranka ne miruje. Zadnje nedeljo, 12. svečana, sta imela krasno obiskane shode g. poslanec Starc v Zili (Brdo in Zakonice), g. župnik Poljanec pa v št. Janžu in Svečah v Rožu. — Najstarejši duhovnik v škofiji, vpok. župnik J. Jerman v Štebnu pri Beljaku je umrl. Dosegel je starost 86 let, 61 let je bil duhovnik in blizu 50 let samo na istem mestu. Prihitelo je dne 13. t. m. iz cele beljaške okolice in Roža velika množica ljudstva, pokopal ga je ob asistenci 14 duhovnikov beljaški prošt Akelhuber in nagrobni govor mu je govoril škofijanski župnik Poljanec.

★ Napredovanje v državni službi. Pomaknjeni so v višjo skupino Slavko Kobe, arhivar pri finančni prokurat. v Ljubljani, Fran Detter, geometer agrarnih operacij v Ljubljani, Franc Mramor, voditelj puškarske šole v Kranju in strokovna učiteljica Marija Reven. Dalje: višji davčni upravitelj Josip Sfiligoj, Anton Štepic, Jakob Drol, Martin Sorman, Martin Kojc in

Ignacij Perhace ter davčna upravitelja Ferdo Prelog in Jožef Perne.

★ Poročil se je v cerkvi sv. Frančiška v Šiški g. Alojzij Cvenkel, posetnik in trgovec v Ljubnem na Gorenjskem, z gno. Heleno Keršič iz Podbrezja. Poročil ju je njiju nečak p. Bogdan Markelj.

★ Cesta Turnišče—Radmožanci. Nova cesta Renkovi—Turnišče—Radmožanci, ki je že več let v načrtu, se naposled po prizadevanju oblastne skupščine vendar začne graditi. Kamen je večji del že navožen in je vse pripravljeno, da se takoj pomladi začno gradbena dela. Cesta bo v ravni črti vodila od Turnišča do Radmožanec, dasi so si nekateri prizadevali, da bi vodila skozi Nedelico. Dograditev ceste vsa okolica težko pričakuje, ker bo promet z njo zelo olajšan.

★ Železnica Rogatec-Krapina. Dne 13. t. m. je bil dovršen predor skozi Lupinje in je bila s tem obvladana največja ovira pri gradbi nove železniške proge Rogatec-Krapina. Če bodo denarna sredstva vedno na razpolago, bo proga predana že dne 1. dec. prometu.

★ Cene zračnim potovanjem. Za novo uvedeni zračni promet med Zagrebom in Belgradom je uvedena sledeča tarifa: vozna cena iz Zagreba do Belgrada za eno osebo 600 Din in ravno toliko iz Belgrada do Zagreba. Povratna voznica velja 1100 Din. Vsak potnik ima pravico do brezplačnega prevoza 15 kg prtljage. Maksimalna teža posameznih zavojev znaša 50 kg. Za pisma znaša poleg redne poštne takse pristojbina še 1 Din za vsakih 20 gramov. Taksa se plačuje z navadnimi poštnimi znamkami, ki se uničujejo s posebnimi žigi, ki imajo sliko aviona. Za vrednostne in navadne zavoje se poleg redne takse plačuje še naknadna taksa za vsakih 100 gramov ali del te teže 1.40 Din ter po vrednosti za vsakih 300 Din po 1 Din.

★ Izžrebane srečke. V Ljubljani je začel izhajati list »Merkur«, ki vsebuje vse izžrebane srečke, državne in privatne obligacije, sploh vseh podobnih papirjev. Prva številka bo priložena v nedeljo, 19. t. m., tudi celotni nakladi našega lista.

★ Koncipijenta sprejme odvetnik dr. Juvan, Maribor, Aleksandrova cesta.

★ Poroka. V sredo se je poročil na Brezjah tamkajšnji posestnik, gostilničar in mesar g. Andrej Fröchlich z gno. Pepco Zupan iz odlične Padarjeve rodbine iz Kovorja pri Trzinu.

★ Novomeško porotno sodišče. Pri prvem porotnem zasedanju pri okrožnem sodišču v Novem mestu, ki se prične 27. februarja t. l. se bodo obravnavali sledeči slučaji: 27. februarja dopoldne Franc Vesel radi hudodelstva uboja; isti dan popoldne Jožef Hočvar radi hudodelstva težke telesne poškodbe; 28. februarja Jože Tajčman radi hudodelstva uboja; 29. februarja Anton Skomina in Jože Slapšak radi hudodelstva umora; 1. marca Anton Bohte radi hudodelstva uboja.

★ Roparski napad. Dne 13. februarja t. l. okrog 7 zvečer je šel 59 letni Janez Čečelič, dninar v Gotni vasi pri Novem mestu, po državni cesti iz Novega mesta proti domu. Pri cestni rogovili v Zabji vasi, kjer se odcepi državna cesta proti Karlovcu od zagrebške državne ceste, mu je prišel nasproti okrog 24 let stari nepoznan možki ter ga vprašal, kam da gre. Na odgovor Čečeliča, da gre proti Gotni vasi, je odgovoril neznanec, da gre tudi on to smer. Šla sta nato skupaj. V dalji 100 metrov pred prvim objektom v Gotni vasi pa je neznanec brez povišja napadel Čečeliča ter ga prišel z nekim topim orodjem po glavi nabijati tako, da ga je zbil po par udarcih na tla. Z n. t. ležečega je tolkel še dalje ter ga suval s čevlji po životu. Da bi na-

padalec prenehal s tepežem in suvanjem, se je Čečelič delal nezvestnega. Ko se ni več pregibal, mu je razbojnik preiskal vse žepa, odpel tudi telovnik s silo ter ga nameraval izropati. Ko pa ni ničesar našel, je pustil žrtev poleg ceste v mlaki krvi ter zginil neznan kam. Čečelič je bil še toliko pri moči, da je prišel okrog 8 zvečer sam domov, kjer so mu zmili glavo in ga za silo obvezali. Na glavi ima tri precej globoke rane in več krvnih podplutb. Leva roka, s kojo je skušal odbijati udarce, je močno zatečena, ravno tako ima po životu več modrih lis radi sunkov s čevlji. Orožništvo zasleduje storilca.

Slovenski dijaki v Nemčiji. V šolskem letu 1927 je bilo na nemških visokih šolah 235 jugoslovanskih slušateljev. Izmed teh jih je študiralo 110 v Prusiji, 48 na Bavarskem, 33 v Saški, 16 na Württemberskem, 19 na Badenskem, 2 v Thurinski, 4 v Hessenu, 2 v Hamburgu, 1 v Braunschweigu. Istočasno je bilo 265 dijakov iz Grčije, 608 iz Bolgarije, 604 iz Romunije, 304 iz Ogrske in 7 iz Albanije.

★ Zakaj cene mleku stalno padajo. Z ozirom na ta članek smo prejeli pojasnilo, da g. Franc Krištof v svojem članku »Preiskovanje mleka z modernimi pripomočki« ne trdi, da je padanje cen in konkurenca na tržišču z mlekom in mlečnimi izdelki nastopilo vsled tega, ker se je vsled razstav na velesejmu in pokrajinskih razstavah »Ljubljana v jeseni« začelo razstavljati in se je vsled tega vnela huda konkurenca med mlekarjami. V navedenem članku piše g. Krištof, da nam je mlekarska razstava prinesla dragocena navodila za bodoče mlečno gospodarstvo, je po zaslugi teh razstav nastal konkurenčni boj med mlečnimi producenti, združen po mlekarjah in mlekarskih zadrugah; nekateri so bili odlikovani s srebrnimi in bronastimi kolajnami, zlata pa še čaka izvrstnejše in okusnejše blago. Iz tega je vidno, da je nastala konkurenca le glede kvalitete. Da bi pa navedene razstave povzročile padanje cen mlekarskih izdelkov, pisec g. Franc Krištof v navedenem članku ni trdil.

★ Potrtem, onemoglim, za delo nesposobnim da naravna »Franz Josef« grenčica prosto kroženje krvi in zviša telesno in duševno delazmožnost. Vodilni kliniki dokazujejo, da je »Franz Josef« voda tudi za duševne delavce, nerodne in ženske neprecenljivo odvajalno sredstvo. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočvar v Šiški.

* * *

© Slovenskim slikarjem in njihovim umotvorom v šentpeterski cerkvi bo veljal prihodnji prosvetni večer, ki bo v petek ob 8. uri v beli dvorani Uniona.

© Ignacij Zargi. Kakor smo že včeraj kratko poročali, je v torek ob 10 zvečer za vedno zatisnil svoje oči po celem Kranjskem znani in ugledni trgovec in posestnik g. Ignacij Zargi. Pokojni je bil radi izredne ljubeznivosti in dobrosrčnosti splošno priljubljen. Posebno ga bodo pogrešali reveži in dobrodelne naprave, katere je vedno velikodušno podpiral. »Slovenec« je zgubil s pokojnim svojega dolgoletnega naročnika. Pogreb bo danes popoldne ob štirih iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 11 na pokopališče k Sv. Križu.

© Člane ljubljanskih pevskih zborov kakor tudi člane zborov v ljubljanski okolici opozarja Zupa jugoslovanskih pevskih zborov na koncert, ki se vrši v ponedeljek, 20. t. m., v Unionski dvorani in na katerem nastopi ter izvaja celoten vokalni program romunski pevski zbor »Kantarea-Romanie« iz Bukarešte.

Nalezljivim kilcam pretrga življenje
niti — kdor redno seboj nosi

Formamint

najstarejše razkuževalno sredstvo za usta in grlo v času prehladov, ki ima izboren okus.

Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Poskušnja in brošura brezplačno pri

Bauer & Cie., Berlin S W 48, Friedrichstr. 281

Zbor prinaša predvsem romunski spored, ki je pri nas še popolnoma nepoznan in zato vsestransko interesanten. Predsedstvo župe prosi člane zborov, da v obilnem številu posetijo ta koncert. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

© Rudarji, stanujoči na ozemlju mestne občine ljubljanske, ki so naši državljani in so se prostovoljno izselili iz Nemčije ter jim je vsled tega ustavljeno izplačevanje rent, se pozivljajo, da se zglase v svrhu popisa najkasneje do vštete 22. februarja 1928 med 9. in 12. uro na mestnem magistratu, soba št. 42, II. Navesti bo treba rojstne podatke, domovništvo, čas izselitve, številko in datum odloka rudarskega urada (Knappschaftsamt), s katerim je bila prisojena renta in kdaj je bilo izplačevanje rente ustavljeno. Domovnico kakor tudi vse ostale tozadevne dokumente naj vsakdo prinese s seboj.

© Od doma je pobežnil 14letni Ignacij Oblak, stanujoč v Florijanski ulici. Zadnje čase je opazili, da mladi fantje zelo pogosto uhajajo od doma ter se podajajo v različne robinzone. Je to posledica slabih, nevzgojnih filmov in neumnega čtiva.

© Voz poškodoval izlozbo. Šelenburgova ulica ni samo promenadna, temveč tudi važna prometna pot. Prav mnogo komičnih slučajev pri raznih karambolih se je že pripetilo tu. V torek popoldne je peljal voznik Stanko Kozlevčar visoko z deskami naložen voz skozi Šelenburgovo ulico. Pri tem je molela z voza na stran dolga deska, ki se je zadela v solnčno zaveso trgovine P. Magdič ter jo popolnoma raztrgala. Trgovec ima 350 Din škode.

© Karambol. Včeraj ob 4. uri popoldne sta se v najhujšem diru zadela na oglu Frančiškanske in Miklošičeve ceste neki avtomobil in motorno kolo. K sreči je motociklist še v zadnjem trenutku zavil v stran, tako da se je motorno kolo zadelo le ob blatnik avtomobila, sicer bi bila smrtna nesreča neizogibna. Motociklist je padel na tla in se znatno poškodoval po obrazu. Motorno kolo je povsem razbito, dočim ni avtomobil dobil nobenih večjih poškodb.

© Kristof-Bučar: Bluze, otroške obleke!

Strokovno zborovanje učiteljskega meščanskih šol

v Ljubljani, 14. februarja 1928.

Meščanske šole, ki so se na češkoslovaškem, v avstrijskih zveznih deželah, na Ogrskem in drugod že davno uveljavile kot nujno potreben tip šolskega ustrojstva, so se v Sloveniji šele zadnja desetletja prikopale do veljave in ugleda. Narod uvideva, da pripravljati meščanska šola mladino mestnih, obrtnih in industrijskih krogov za praktične poklice in tako dela zagotovo med srednjim in osnovnim šolstvom. V južnejših delih Jugoslavije pa teh šol deloma prav nič ne poznajo. Zgodilo se je, da še odlični činitelji na najvišjih me-

Alphonse Daudet:

Cucugnanski župnik

(Konec.)

»Sveti Križi! Jezus, sin Davidov! Joj, joj, joj! Ali je mogoče? Ali ni lagal veliki sveti Peter? Kaj nisem slišal petelina peti? Joj, gorje mi! Kako bom šel jaz v raj, če ni tam mojih Cucugnancev?«

»Poslušaj, ubogi oče Martin! Če se že hočeš na vsak način na lastne oči prepričati o vsem tem, pojdi po tej stezi, teci, če moreš! Na levi boš našel velika vrata in tam boš lahko vse spoznal. Z Bogom!...« Angel je zaprl vrata.

Hodil sem po dolgi stezi, ki je bila posuta z živo žerjavico. Opohtel sem se kakor pijan, na vsak korak sem se spodtaknil, da sem bil ves moker. Z vsakega lasu mi je tekel pot in toliko da nisem umrl od žeje. Pa, pri moji veri, nog si vendar nisem ožgal, za kar gre hvala sandalom, katere mi je posodil blagi sveti Peter.

Ko sem sem in tja napravil mnogo brezuspešnih korakov, opazim na levi vrata, ne vrata, temveč široko odprto žrelo, kakor odprtino velike peči. Oh, dragi moji, kaj sem zagledal! Tu me ni nihče vprašal, kdo sem, tu niso imeli ne knjige ne registra! V gručah so drveli notri skozi široko odprta vrata, bratje, kakor greste vi ob nedeljah v krčmo.

Curkoma mi je lil znoj in vendar sem se tresel od mraza. Lasje so se mi naježili. Smr-

delo je po paletini in po pečenem mesu, podobno kakor kadar v Cucugnanu kovač Eloy žge kopito starega osla, da bi ga podkoval. Komaj sem dihal v tem smrdljivem, ognjenem ozračju in slišal sem grozno vpitje, tuljenje in preklinjanje.

»No, ali greš notri ali ne?« me praša rogati zlodej in me sune s svojimi vilami.

»Jaz? Ne grem notri, ker sem prijatelj božji.«

»Ti si prijatelj božji? Sto garjavih zlojev, po kaj si pa prišel sem?«

»Prišel sem — oh, nikar me ne kregaj, ker še komaj stojim pokonci. Prišel sem — od daleč sem prišel — da te ponižno vprašam — če morda nimate tukaj — slučajno koga iz — iz — iz Cucugnana?«

»O, bes te lopi, nikar se ne pretvarjaj, kakor da ne veš, da je tukaj ves Cucugnani! Pojdi, sraka bedasta, poglej in takoj boš videl, kako mi ravnamo s tvojimi slavnimi Cucugnanci!«

In v strašnem ognjenem vrtincu sem videl dolgega Coq-Galina, vsi ste ga poznali, dragi bratje, Coq-Galina, ki se je tako čestokrat opijal in tako čestokrat preganjal bolhe svoji Claironi.

Videl sem Katarinco — ono malo potepenko z vihajočim nosom — ki je sama spala na skednju. Saj jo pomnite, dragi moji! Pa pustimo to, saj sem tako že preveč rekel.

Videl sem dolgoprstega Pascala, ki je stiskal svoje olje iz oliv gospoda Julija.

Videl sem paberkovalko Babelo, ki je med paberkovanjem po cele pesti pulila iz snopja, samo da bi si preje nabrala za snop.

Videl sem mojstra Grapasija, ki je tako lepo z oljem mazal osi svojega vozička.

In Dauphineo, ki je tako drago prodajala vodo iz svojega vodnjaka.

Pa Tortillarda, ki je, kadar sem ga srečal s svetlim zakramentom, šel mimo mene s kapo na glavi in s pipo v ustih — ponosen kakor Artaban — kakor da je srečal psa.

In Couleauja z njegovo Zeto, Jakobom, Petrom in Antonom...

Poslušalci so bili ganjeni in bledi od strahu. Vsi so se tresli, gledajoč v široko odprtem peklu, ta svojega očeta, oni svojo mater, tretji babico, četrtri sestro.

»Gotovo mislite, dragi bratje,« je zopet povzel dobri oče Martin, »da to ne more tako ostati. Meni so poverjene vaše duše in jaz hočem vas rešiti pred prepadom, proti kateremu vsi drвите. Takoj jutri bom začel z delom, katerega mi ne bo zmanjkalo. Zdaj poslušajte, kako bom to napravil. Da se vse izvrši, kakor treba, morate se držati reda. Vse bo šlo lepo po vrsti, kakor na plesu v Jonquièresu.

Jutri, v ponedeljek bom izpovedal starce in starke. To ni nič.

V torek deco. S tem bom kmalu gotov.

V sredo fante in dekleta. To bo morda dalje trajalo.

V četrtek možje. To bo hitro pri kraju.

V petek ženske. Dejal bom: samo brez dolgih pripovedi!

V soboto mlinarja! Za njega samega ni cel dan nič preveč!... In če bomo gotovi do nedelje, bomo zelo zadovoljni. Vidite, otroci moji, ko je žito zrelo, ga moramo požeti; ko je vino nalito, ga moramo piti. Imamo dovolj umazanega perila, ki ga moramo oprati in to dobro oprati! Želim, da pride na vas milost božja. Amen!

Rečeno, storjeno! Vsi so prišli v pralnico.

Po tej znameniti nedelji se je širil vonj cucugnanski čednosti deset milj naokoli.

In dobri pastir oče Martin je vesel in radosten sanjal neke noči, da se z vso svojo čredo, v bleščeči procesiji, med prižganimi svečami, v oblaku dišečega kadila in obdan od zbora otrok, kateri pojejo »Te Deum«, dviga po svetli poti proti nebeskemu kraljestvu...

To vam je zgodba o cucugnanskem župniku, taka, kakor mi je ukazal, da vam jo povem, oni veliki klatež iz Rumanile, ki jo je zopet slišal od svojega drugega dobrega prijatelja.

(Iz francoščine: Joža Gregorič.)

Kaj bo 25. marca?

Žrebanje stadionske loterije

Gospodarstvo

Nar. posl. Vlad. Pušenjak:

Novi davčni zakon

(Dalje.)

Razni dvomi in pomisleki.

Ker je treba v velikem delu naše države šele uvesti kataster in ker predstavlja kataster čisti donos za dotične kraje nek novum, neko posebnost, neko neznano število, katerega merodajna pri predpisu zemljiškega davka, se ni v zakonu določila davčna stopnja, temveč se prepustila določitev finančnemu zakonu. Počakati se hoče na delo komisij, katere bodo ugotavljale donos zemljišč. Domneva se, da bo znašala davčna stopnja 10, ali k večjemu 12% kat. čistega donosa. Koliko bo znašal katasterski čisti donos? Zastopnik vlade je v davčnem odobru navedel, da bo znašal isti povprečno za 1 ha v Crni gori 20 Din, v Dalmaciji 40 Din, v Južni Srbiji, Bosni in Hercegovini 150 Din, v Sloveniji 161 Din, na Hrvaškem in v Slavoniji 175 Din, v Severni Srbiji 180 Din, v Vojvodini 660 Din. Da ne bo nesporazuma, treba povdariti, da veljajo te številke povprečno, da bo v vsaki pokrajini mnogo parcel, za katere bo znašal katasterski čisti donos mnogo več ko navedene številke, a tudi mnogo parcel, za katere bo znašal katasterski čisti donos mnogo manj. Radi tega se ne pride do pravega rezultata, ako se vzame n. pr. v Sloveniji število ha zemljišča in pristo moži z 161, ker se ne ve, za kolik del zemljišč v Sloveniji se bo določil katasterski čisti donos manj ko 161 Din, v mnogih slučajih gotovo manj ko 100 Din, kakor tudi, ker se ne ve, za kolik del zemljišč v Sloveniji se bo določil višji čisti donos ko 161 Din, v mnogih slučajih gotovo več ko 200 Din. Ne sme se pozabiti, da se vsaka vrsta kulture (njive, vrti in sadonosniki, vinogradi, travniki, pašniki in planine, šume, trstike, močvirja, ribniki in jezera) deli v 8 bonitetnih razredov. Katasterski čisti donos bo različen za posamezne bonitetne razrede. Vse je odvisno od dela komisij, katere bodo izvršile popis in klasiranje zemljišč. Potrebno je, da ostane dosedanja razdelitev v bonitetne razrede in da se samo ugotovi koeficient, s katerim se bo pomnožil sedanjí katasterski čisti donos. Ako bodo komisije tako postopale in imele pred očmi, da naj znaša katasterski čisti donos za 1 ha srednje dobrega zemljišča v Sloveniji 161 Din, bo pri posestvih do 20 ha zemljiški davek gotovo nižji ko sedaj. Nasprotniki se pozivajo na davčne stopnje na Češkem. Z ozirom na diametralno razliko giede gospodarskih razmer na Češkem in pri nas, ne morejo pri nas priti v poštev češkoslovaške davčne stopnje.

(Dalje sledi.)

—0—

SEJMSKA IN TRZNA POROČILA.

Zivinski sejem v Ljubljani dne 15. t. m. Dogon na današnji zivinski sejem je znašal (v oklepajih število prodane živine): Konj 267 (53), volov 78 (48), krav 41 (25), telet 9 (8) in prašičkov za rejo 60 (50). Ker je ta sejem drugi v mesecu, je bil dogon slabši, vendar je bila kupelja srednja. Cene so ostale neizpremenjene: voli I. 8 Din, II. 7 Din, III. 6.50 Din, krave debele 5—6 Din, klobasarice 3—4 Din, teleta 10—11 Din (vse za kg žive teže); konji po kakovosti.

Zivina. Zaradi zmanjšanih dovozov so cene živine v Milanu zopet narasle. Na trg je bilo pripeljanih ca. 60 jugosl. koz, ki so se prodajale po 3.30—4 lire.

Nemški lesni trg. Kakor poroča berlinska »Germania«, se opaža na nemškem lesnem trgu povečana nagnjenost k nakupom. Češkoslovaške ponudbe so znatne in ob Renu se mnogo kupuje z romunskim lesom. Jamskega lesa se mnogo išče. Nadalje se išče le zelo dobro hrastovo blago. Edino za parketni les je slaba kupelja.

Bombaz. Cene bombaža, ki so prve dni t. m. padle v Newyorku celo pod 17, so se od 4. do danes dvignile od 17 na 18.50; to čvrsto tendenco je pripisovati nakupom angleške in ameriške tekstilne industrije, ki sta začeli bolje poslovati.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

PREKMURSKA BANKA — ZOPET 8% DIVIDENDE.

Iz poslovnega poročila, ki je bilo med vsem bankami prvo objavljeno, posnemamo, da se je zavod kljub ponavljajočim se gospodarskim krizam lepo razvijal. Na eni strani je dalj vlagateljem večje obresti, na drugi strani pa ni povzročil bremen svojim dolžnikom. Promet je lani kljub pomanjkanju denarja stalno naraščal. Skupni promet je znašal lani 526 napram 516 milijonom v letu 1926. Iz bilance posnemamo, da so vloge narasle od 1926 na 1927 od 6.668.000 Din na 6.789.000 Din, upniki od 8.009.000 na 8.708.000 Din. Tuja sredstva znašajo 15.5 milijona Din; med aktivni je gotovina 976.000 Din (1926 1.586.000 Din), narasli so pa dolžniki od 9.450.000 na 10.036.000 Din. Posojila na zadolžnice so se zmanjšala od 444.000 na 380.000 Din. Bruto donos se je zmanjšal od 633.000 na 590.000 Din, ker je zavod pustil neizpremenjeno obrestno mero za dolžnike, za vloge pa dalj večje obresti. Upravni stroški so se znižali od 183.000 na 106.000 Din. Čisti dobiček znaša 143.000 Din napram 150.000 Din za 1926; dividenda je neizpremenjena: 8%. — Koncem leta 1927 je banka kupila križevsko opekarno pri Ljutomeru, s čimer je dana naložba kapitala.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 8. febr. (vse v milijonih Din, v oklepajih razlika napram izkazu z dne 31. jan.). Aktivna: 421.8 (—0.8), posojila 1608.2 (—5.0), saldo raznih računov 879.2 (—17.6); pasiva: rez. fond 10.5 (+0.2), bankovci v obtoku 5478.6 (+22), drž. terjatve 246.1 (—22.0), razne obvez. 1099.6 (—98.6); ostale postavke neizpremenjene.

Državne finance v oktobru 1927. V mesecu oktobru lani so znašali drž. dohodki 1076.2, izdatki pa 924.1 milijona Din (v oktobru 1926 dohodki 1049.9, izdatki pa 924 milijonov Din). Skupno so od 1. aprila do 31. oktobra lani znašali drž. dohodki 5925.2 milijona (proračun 6695.2, 1926 6227.2 milijona Din; proračun za 1926 7294), izdatki 5579.2 (proračun 6695.2; 1926 6645.3, proračun 7294 milijonov Din).

Tovarna za aeroplanske motorje. Trg. ministrstvo je odobrilo osnivanje d. d. »Industrija aeroplanskih motorjev«, ki bo zgradila veliko tovarnico pri Rakovici. Med utemeljitelji so poleg raznih domačinov tudi Francozi.

»Frankfurter Zeitung« o našem posojilu. — »Frankfurter Zeitung« z dne 13. t. m. prinaša članek dr. J. Hansa o novem inozemskem kapitalu na Balkanu in o novem jugoslovanskem velikem posojilu. Finančno transakcijo dr. Markovića smatra po pravici za največjo, kar se jih je izvršilo na Balkanu. Jugoslavija se ima za ta uspeh brezdvomno zahvaliti rigorozni drž. finančni politiki. Kar se tiče državnofinančne uvrstitve, je Jugoslavija prva na Balkanu. V zvezi s tem obravnava tudi grško posojilo 7.5 milijona funtov pod avspicijami Društva narodov. Zanimiv je veliki interes Cityja v Londonu za Balkan, ker kontinentalna Evropa ne dobi dosti denarja v Londonu.

Carinske olajšave za Ljubljanski velesejem 1928. Carinski svet je na svoji seji dne 24. januarja izdal sledeč odlok, ki ga je finančni minister odobril: 1. Da se pri začasnem uvozu predmetov, namenjenih za Ljubljanski velesejem, ki se vrši od 2. do 11. junija 1928 ne plačuje predpisana uvozna carina, ampak da se ista zavaruje z garantnim pisnom kakke banke, ki je upravičena za trgovanje z devizami in valutami, po pred'odnem protokolaranju pri gen. inspektoratu min. financ. 2. Da se pri izvozu v roku od 6 mesecev računajoč od dne izvršene uvozne ekspedicije, brez posebnega odobrenja direktorja, vrne položeno garantno pismo. 3. Da se izvoz vrši po obstoječih predpisih za prevoz brez osiguranja valute, ako je izvršena pogodna ekspedicija. 4. Prostor na velesejmu se smatra za čas velesejma ter 8 dni pred in po velesejmu za carinsko skladišče. Vseled tega odpade vsako plačevanje dnevnice v času od 8.—12. in od 3.—6. 5. Da carinarnica smatra vse pošiljke za nujne. 6. Stroji, prodani na Ljubljanskem velesejmu, zamorejo biti oproščeni od plačila uvoznih carinskih dajatev v toliko, v kolikor za to obstoji zavarovalna možnost, a šele po predložitvi potrebnih potrdil. 7. Da odpade tudi plačilo 4% davka na blago, ki je prodano osebam, ki so plačale davke za poslednje tromesečje. Potrebno pa je za to potrdilo velesejma, trgovske zbornice in davkarje. Dalje so dovoljene tudi velike olajšave in načinu carinjenja razstavnega blaga.

Insolventna dunajske vinarske trdnice. Ze 70 let obstoječa vinska trgovina Böschen in sinovi je zaprosila za poravnavo. Aktivna znašajo 1.3, pasiva 1.5 milijona šilingov in nudi kvoto 35%.

Kartel avstrijskih jeklarskih livaren. Kakor poročajo z Dunaja, so velike avstrijske jeklolarne sklenile kartel za kondicije, kvote in cene. V kartelu so med drugimi livarne: Schoeller-Beckmann, Feinstahlwerke Traisen, Hammerwerke St. Pölten in livarna v Tattendorf.

Valorizacija carin na Poljskem. V Varšavi je izšel dekret, s katerim se carine na Poljskem valorizirajo za 72%; pri luksuznem blagu in podobnih vrstah se carine zvišajo za 72%, v skupini najpotrebnejšega blaga samo za 30% in se tozadevne uvozne prevoznice ukinejo. V zadnji skupini je blago, kjer se carine ne zvišajo in odpravijo vse uvozne omejitve.

Ruski izvoz lesa. V letu 1913. je znašal izvoz lesa 11.6% celokupnega izvoza (165 od 1421 milijonov rubljev). V letu 1921—1922 je narasel na 26.8, potem je znašal 25.1%, 17.3, 12.2%, 1925—1926 samo 8.6% in 1926—1927 zopet 10.4% (80 milijonov zlatih rubljev, od celokupnega izvoza 771 milijonov).

Borza

Dne 15. februarja 1928.

Belgrajska in novosadska borza radi pravoslavne praznika nista poslovali.

DENAR

Današnji devizni promet je bil znaten: Kurzi za Berlin, Dunaj, Prago in Trst so ostali neizpremenjeni, dočim je Narodna banka zvišala kurze za Curih, London, Newyork in Pariz. Privatno blago je bilo samo v devizi Trst. Poleg v tabeli navedenih kurzov je bila Budimpešta zaključena po 995 (993.50—996.50), Bruselj blago je bil 793 napram 792.85 večarja.

Devizni tečaj na Ljubljanski borzi dne 15. febr. 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 14 d.
Amsterdam	—	22.9	—	—
Berlin	1356.5	—1359.50	13 8.00	1358.00
Curih	1093.80	—1096.80	1095.30	1095.00
Dunaj	801.25	—803.75	801.75	801.5
London	271.23	—278.03	277.63	277.53
Newyork	36.82	—37.02	36.92	36.90
Pariz	—	223.86	—	—
Praga	169.40	—169.20	169.30	168.80
Trst	30.50	—302.50	3 1.50	301.50

Zagreb. Amsterdam 22.89—22.95, Berlin 1356.50—1359.50, Budimpešta 993.86—996.86, Curih 1093.80—1096.80, Dunaj 800.25—803.25, London 277.23—278.03, Newyork 36.82—37.02, Praga 168.40—169.20, Trst 300.65—302.65.

Curih. Belgrad 9.135, Berlin 124.01, Budimpešta 90.85, Bukarešt 3.20, Dunaj 78.20, London 25.345, Newyork 520, Pariz 20.44, Praga 15.40, Trst 27.54, Sofija 8.75, Varšava 58.30, Madrid 88.50.

Trst. Belgrad 38.14—38.16, Curih 362.75—364.50, London 92.03—92.05, Newyork 18.86—18.87, Pariz 74.15—74.20.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4740, Kodanj 190.10 London 34.61, Milan 37.615, Newyork 710, Pariz 27.91, Varšava 79.62. Valute: dolarji 707.75, angleški funt 34.58, francoski frank 28.12, lira 37.59, dinar 12.415.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

V Ljubljani se je kurz den. za Kred. zavod zvišal od 160 na 165. Kranj ind. den. 340. V Zagrebu so državni papirji pri skoro neizpremenjenih kurzih tendirali čvrsteje.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prastrediona 875 den., Kred. zavod 165 d., Strojne 70 bl., Vevče 135 den., Kranj ind. 340 den., Ruše 205—280, Slavonska 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 89, agrari 55, vojna odškodnina 436, febr. 436, marec 438, dec. 462—465, Hrv. esk. 52, Hipo 65, Jugo 96.25, Prastrediona 875—880, Ljublj. kreditna 135, Sečerana 545—560, Drava 550—575, Slavonija 11.25—11.50, Trbovlje 532.50—540, Vevče 135.

Trst. Adria 204, Assicurazioni Generali 6565, Cosulich 176, Riunione adriatica 2890, Tripcovich 256, Split cement 278, Trž. Lloyd 675, Dalmatia 117, Oceania 93.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 86.65, Zivno 111.75, Hrv. esk. 6.20, Jugo 11.80, Alpine 41.25, Greinitz 5,

Leykam 10.83, Trbovlje 67.50, Ruše 36.25, Gutmann 29, Mundus 175, Slavonija 132.
Praga. Devize: Lira 178.75, Belgrad 59.30, Pariz 132.60, London 164.40, Newyork 33.745.
Dinar: Newyork 175.65, Berlin 7.36, London 277.25.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Morali fko vag. nakl. post. 2 vag. po 420; zaklj. 2 vag. Tendence mirna.

Dež pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 385—387.50, slav. 875—877.50, moka 0 g vag. bl., fko Ljubljana, plač. po prejemu 525—530, koruza baška nav. vozn. febr. 287.50, marec 292.50, april 297.50, maj 302.50, žitkvančin 297.50; zaklj. 1 vag. Tendence čvrsta.

Budimpešta (terminalska borza). 15. febr. Tendence omahujoča. Pšenica marec 31.60, 31.52, zaklj. 31.52—31.54, maj 32.22, 32.32, zaklj. 32.24—32.26,

okt. 29.82, 29.96, zaklj. 29.86—29.88, rž marec 30.36, 30.48, zaklj. 30.42—30.44, maj 30.36, 30.24, zaklj. 30.23—30.24, okt. 24.76, koruza maj 26.00, 26.58, zaklj. 26.58—26.60, julij 29.94.

Chicago (začetni tečaj). 15. febr. Pšenica marec 130.50, maj 130.37, julij 127.62; tendence oslabele, koruza marec 94, maj 97.12, julij 98.50, tendence mirna ob vzdržanih kurzih.

Sveže namočeno polenovko, kakor tudi tedensko dvakrat domače žgano kave vseh vrst po najnižji ceni Vam nudi

Fran Bergant, trgovina z mešanim blagom, Sv. Jakoba trg 6, Ljubljana.

Naročila na namočeno polenovko se sprejemajo. Poskusite, da se prepričate!

Za duha in srce

P. Viljem Schmidt, največji etnolog našega časa

Te dni praznuje 60 letnico svojega rojstva p. Viljem Schmidt. To je dogodek, ki ga slavi publicistika vsega kulturnega sveta. Kajti menih p. Viljem Schmidt je prvak med etnologi moderne Evrope in njegova dela pomenijo važno razdobje v etnološki znanosti.

P. Schmidt je rojen 1868. leta v Vestfaliji in je že s 15. letom starosti vstopil v red nemške misijonske družbe »Božje besede«. Šolal se je v redovni šoli v Steylu na Nizozemskem in v St. Gabrijelu pri Mödingu, kjer je bil l. 1890 posvečen v mašnika. Steylski patri so znani tako po svoji nabožnosti kakor po veliki znanstveni izobrazbi. Spoznavši talent p. Schmidta, so ga poslali na berlinsko univerzo, kjer se je posvetil jezikoznanstvu. Proučeval je zlasti jezike Oceanije in Avstralije ter o njih priobčil veliko del, v katerih dokazuje enovitost jezikov med Zanjio Indijo in Avstralijo ter jih vklepa v avstriško jezikovno skupino. Za ta dela je dobil francosko Volneyovo dario in je vsa svoja tozadevna raziskovanja sklenil v velikem delu »Sprachfamilien und Sprachkreise der Erde« (1926).

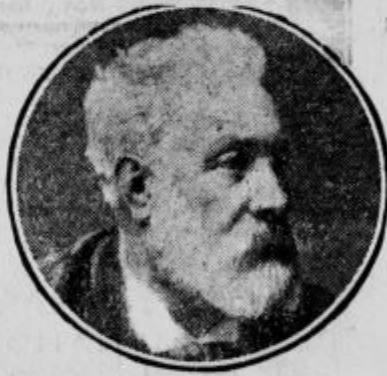
P. Schmidt, ki je univerzalen genij, se je nato lotil raziskovanja primitivnih kultur, zlasti takozvanih pamejskih (prifilkovskih) narodov. Baval se je najprej z njihovimi religioznimi pojmi in na podlagi pozitivnih ugotovitev podrl materialistične podmele, ki so tozadevno v etnologiji vladali ter med napolinteligenco še danes vladajo. V tem oziru je njegovo mojstrsko delo »Izvor ideje o Bogu«, ki je izšlo v nemškem in francoskem jeziku že l. 1908 in 1911. Avtor pa to delo pravkar razširja in misli izdati v 4 zvezkih. Potem je Schmidt vključil v polje svojih raziskovanj sociologijo in vse kulturne pojave sploh ter postal središče takozvane kulturno-historične šole, ki se zanima v prvi vrsti za kulturno obkrožja v zgodovini človeštva in njihovo medsebojno izvorno zvezo. Ustanovil je največjo etnološko revijo sedanjosti »Anthropos« (1906), vse svoje dosedanje rezultate na tem polju zbral v velike delu »Völker und Kulturen« (1925). Vzgojil je že celo vrsto prvovrstnih etnologov, med njimi duhovnike: p. Koppersa, privatnega docenta dunajske univerze in sedanjega urednika »Anthroposa«, p. Gusinde, ki je napravil že štiri ekspedicije v Ognjeno zemljo in p. Schebesta, ki je raziskoval narode na malaškem polotoku. Preko del Schmidta in njegovih učencev ne more danes noben zgodovinar, sociolog, raziskovalec ver in kultur. L. 1903 je Schmidt bil imenovan za dopisujočega člana Akademije znanosti na Dunaju, nekaj let potem pa je bil imenovan za univerzitetnega profesorja istotam. Danes je pozvan od papeža Pija XI. v Rim za ravnatelja lani ustanovljenega Museo Pontificio Missionario etnologico. P. Schmidt je tudi duša mednarodnih etnoloških kongresov, katerim je on generalni tajnik.

P. Schmidt je poleg drugih slovečih znanstvenih imen naše dobe sijajen dokaz, kako je prava znanost združljiva z globoko vernostjo in kršč. svetovnim nazorom. Kajti p. Schmidt ni samo sijajen znanstvenik, ampak tudi dober duhovnik, dušni pastir (med vojno je bil kurat), pridigar in apologetik ter predavatelj, ki zna vneti poslušalce za krščanski idealizem in življenje.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Urejuje prof.

Fr. Kovačič. XXIII. letnik. 1928, snopič 1-2 — Take je usoda vseh sličnih naših ustanov. »Časopisov«, društev in revij: z občudovanja vredno požrtvovalnostjo nekaterikov se vzdržujejo leto za letom, životarijo in delujejo, četudi bolj na tihem in v majhnim krogu članstva, pa zato tem bolj idealno in požrtvovalno. Prav ista usoda stalno spremlja naše mariborsko Zgodovinsko društvo, edino res znanstveno delujočo institucijo v slovenskem Mariboru in njegovo revijo CZN, edino v Mariboru izhajajočo revijo. Deluje društvo, tudi »Časopis« izideta vsako leto po dva snopiča, vse po požrtvovalnosti in podpori nekaterikov, ki imajo za stvar razumevanje. — Prvi snopič CZN, ki je pravkar izšel, obsega 100 strani. Prinaša sledeče razprave: dr. P. Strmšek: »Dramatično društvo v Mariboru«, prispevek k naši politični in kulturni zgodovini v dobi od 1909—1919; Fr. Baš: »Kobanski hrame« (z 2 listoma slik v prilogi, bolj suhoparno narodopisna razprava o tipu kobanske hiše (Kobance naziva prebivalce Golice, Remšnika in Kozjaka, severno od Drave); Josip Mravljak: »Muta«, nekaj iz zgodovine tega zgodovinsko važnega trga v Dravski dolini; J. Glaser: »Anton Lah in njegova Družba slovenskega branja v Lembahu«, zanimiv prispevek k starejši slovenski literarni zgodovini. Mnogo zgodovinsko zanimivega prinašajo tudi »Izvestja«. Med »slovstvom« je ocenjenih osem strokovno znanstvenih del. — Ob koncu je dodan glasnik Zgod. in Muzejskega društva v Mariboru ter Muz. društva v Ptuj. — Letna udnina »Zgod. društva« in obenem naročnina za »Časopis« znaša 40 Din. Podpirajmo naše znanstvene ustanove in požrtvovalne delavce, ki delajo v njih!

Romanje na Velehrad, v Prago in Staro Bolešlavo. ACM, 1928. Ponatis iz lista »Kraljestvo božje«. Cena 10 Din. Knjiga, okrašena z mnogimi slikami, pojasnjuje na živahen in naraven način pomen in potek lanskega romanja. Posebno živo se javlja v tem zanimivem potopisu nenavadna moč in versko-kulturna plodovitost cilil-metodijske ideje. Narodna je in slovansko-vzajemna, a pri tem globoko katoliška in duhovno-obnovitvena!

Jules Verne, kojega stoletnico pravkar obhajamo. Rojen je bil l. 1828.

Glasba

Romunski pevski zbor »Kantarea-Romania«, ki koncertira v Ljubljani v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 20 v Unionski dvorani je ustanovil leta 1913 Marcel Botez, profesor glasbe in generalni inspektor glasbenih šol na Romunskem. Zbor si je nadel nalogo, da goji romunsko in umetno pesem sploh, ter šteje danes nad 200 članov, od katerih jih je 100 na potovanju v Francijo, kateri pridejo tudi v Ljubljano. Tekom devletnega svojega delovanja je zbor naštel nad 170 del, med njimi več orkestralnih del. Zbor je napravil že tudi več koncertnih turnej, pel je v Belgradu, v Atenah, na Češkoslovaškem in Italiji. Te dni poje v Ljubljani in Zagrebu. Vse kritike se o njem jako laskavo izražajo, v Romuniji sami pa je na glasu kot najodličnejši romunski pevski zbor. Zbor nastopa v romunskih narodnih nošah. Predprodaja vstopnic v Matični knj. garmi.

Ob sedanjí vladni krizi. Dr. Korošec, načelnik Jugoslov. kluba, obkrožen od časnikarjev.